

Στο σχέδιο νόμου «Για την εφαρμογή του φόρου προστιθέμενης αξίας»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

1. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Με το παρόν σχέδιο νόμου προτείνεται η καθιέρωση στη χώρα μας ενός νέου συστήματος φόρου κύκλου εργασιών, με την ονομασία «Φόρος Προστιθέμενης Αξίας» (Φ.Π.Α.).

2. Η προτεινόμενη αυτή ρύθμιση στον τομέα της έμμεσης φορολογίας, στοχεύει κυρίως στην εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος των έμμεσων φόρων που εφαρμόζεται σήμερα στη χώρα μας. Πραγματικά, το σύστημα αυτό παρουσιάζει πολλά και σοβαρά μειονεκτήματα, που ασκούν, όπως άλλωστε είναι φυσικό, δυσμενείς επιδράσεις στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του τόπου μας.

Ενδεικτικά αναφέρονται :

Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού έμμεσων φόρων, με διαφορετική βάση υπολογισμού ο καθένας και κυρίως η ύπαρξη πολλών φορολογικών συντελεστών και απαλλαγών, σοβαρός κριθμός από τις οποίες έχουν υποκειμενικό χαρακτήρα.

Η διασπορά των φόρων αυτών σε πολυάριθμα νομοθετήματα, γεγονός που τους καθιστά δύσκλητους και ταλαιπωρεί τόσο τις δικαστικές και φορολογικές αρχές, όσο και τους ενδιαφερόμενους πολίτες.

Η μικρή απόδοση πολλών από τους έμμεσους φόρους, με συνέπεια το ψηλό κόστος βεβαίωσης και είσπραξης.

Το σοβαρότερο όμως μειονέκτημα είναι ότι οι περισσότεροι και σπουδαιότεροι έμμεσοι φόροι που ισχύουν σήμερα, όπως τα τέλη χροτοσήμου, έχουν χαρακτήρα σωρευτικό, πράγμα που σημαίνει μεγάλη φορολογική επιβάρυνση των αγαθών, ανάλογα κυρίως με την έκταση του κυκλώματος της παραγωγικής διαδικασίας και της εμπορίας τους και όχι μόνο ανάλογα με την τιμή τους. Δηλαδή το αγαθό φορολογείται κάθε φορά που γίνεται αντικείμενο συναλλαγής, με αποτέλεσμα τη διόγκωση της τιμής του λόγω του εμπειρομένου φόρου. Η σωρευτική όμως αυτή λειτουργία των περισσότερων έμμεσων φόρων ευνοεί τις κάθεται οργανωμένες επιχειρήσεις και οδηγεί σε στρέβλωση των όρων του υγιούς ανταγωνισμού, αφού έχει ως συνέπεια την άνιση φορολογική μεταχείριση ομοειδών επιχειρήσεων με διαφορετικό τρόπο οργάνωσης.

Η απλοποίηση λοιπόν και ο εκσυγχρονισμός του ισχύοντος αναχρονιστικού συστήματος των έμμεσων φόρων, καθώς και τα πολλαπλά και σοβαρά πλεονεκτήματα του προτεινόμενου συστήματος του φόρου στην προστιθέμενη αξία, είναι οι σπουδαιότεροι λόγοι που υπαγόρευσαν τη ρύθμιση που προτείνεται με το παρόν σχέδιο νόμου.

Εξάλλου, η επιτυχία με την οποία εφαρμόζεται το σύστημα του φόρου στην προστιθέμενη αξία από όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, αλλά και από τρίτα Κράτη εκτός αυτής, συνηγορεί για την αποδοχή και τη θέσπιση αυτού του συστήματος και εγγυάται την επιτυχή εφαρμογή του και στη χώρα μας.

Στη γενική διάφραση του φόρου που προτείνεται με το παρόν νομοσχέδιο, έχουν ληφθεί υπόψη οι ιδιαίστες συνθήκες της αγοράς και φορολογικής πρακτικής της χώρας μας και κυρίως οι ιδιαιτερότητες της αναπτυσσόμενης ελληνικής οικονομίας.

3. Το προτεινόμενο σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας, που είναι αποτέλεσμα της εξελκτικής πορείας του φόρου κύκλου εργασιών, είναι βασισμένο πάνω σε ορισμένες αρχές, οι σπουδαιότερες των οποίων είναι οι ακόλουθες :

Η γενικότητα του φόρου προστιθέμενης αξίας, που καλύπτει, αφενός όλα τα στάδια παραγωγής και διανομής

των αγαθών και την παροχή υπηρεσιών και αφετέρου όλες τις οικονομικές μονάδες στους τομείς παραγωγής και διανομής των αγαθών και της παροχής υπηρεσιών, εκτός βέβαια ελάχιστων εξαιρέσεων.

Η εξισράση και διατήρηση ίσων όρων ανταγωνισμού στις επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας. Οι όροι αυτοί του υγιούς ανταγωνισμού εξασφαλίζονται κυρίως χάρη στο πλεονέκτημα της ουδετερότητας που διαθέτει το προτεινόμενο σύστημα.

Η αποφυγή της διπλής ή πολλαπλής φορολογίας του ίδιου αγαθού ή υπηρεσίας, που επιτυγχάνεται μόνο από ένα φορολογικό σύστημα, όπως το προτεινόμενο, που χαρακτηρίζεται από τις αρχές της αναλογικότητας και της μη σωρευτικότητας.

4. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας, που εισάγεται με το προτεινόμενο νομοσχέδιο, είναι ένας γενικός έμμεσος φόρος δαπάνης με ευρύτερο πεδίο εφαρμογής, αφού επιβάλλεται σε όλες τις επιχειρήσεις, που το αντικείμενο εργασιών τους συνδέεται είτε με τους τομείς της παραγωγής και εμπορίας των αγαθών είτε με τον τομέα της παροχής υπηρεσιών.

Ο φόρος αυτός, που θα είναι ο μοναδικός φόρος κύκλου εργασιών στη χώρα μας, εκτός του ανωτέρω βασικού γνωρίσματος της γενικότητας, έχει και τα ακόλουθα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά :

Είναι ουδέτερος φόρος, που δε διαμορφώνει την τελική τιμή των αγαθών ανάλογα με τον κύκλο παραγωγής και εμπορίας τους. Η ουδετερότητα αυτή του φόρου προστιθέμενης αξίας εγγυάται ώστε το ποσό του φόρου, που τελικά επιβαρύνει το προϊόν, να είναι ανεξάρτητο από τον αριθμό των συναλλαγών και των σταδίων από τα οποία αυτό περνά μέχρι να φτάσει στον τελικό καταναλωτή.

Εξάλλου, η λειτουργία αυτή της ουδετερότητας του φόρου μένει αδιάφορη στην προέλευση των αγαθών και επιβαρύνει ισόμετρα τα εγχώρια και τα εισαγόμενα. Σοβαρή επίσης συνέπεια αυτής της ουδέτερης λειτουργίας του φόρου είναι η πρακτική απώθηση των δύο βασικών αρχών του όλου συστήματος, της μη στρέβλωσης δηλαδή των όρων του υγιούς ανταγωνισμού αφενός και αφετέρου της αποφυγής της διπλής ή πολλαπλής φορολογίας.

Η ουδετερότητα αυτή, που αποτελεί και την «ειδοποιό διαφορά» του φόρου προστιθέμενης αξίας σε σχέση με άλλες μορφές φόρων κύκλου εργασιών, εξασφαλίζεται με τη λειτουργία ενός κεντρικού μηχανισμού του προτεινόμενου φορολογικού συστήματος που είναι η έκπτωση από το φόρο που αναλογεί σε κάθε στάδιο συναλλαγής (εισροές), εκείνου του φόρου που έχει άμεσα επιβαρύνει την αγορά αγαθών ή τη λήψη υπηρεσιών (εισροές).

Είναι φόρος αναλογικός, με την έννοια ότι είναι απόλυτα, ανάλογος με την τιμή των αγαθών και των υπηρεσιών ανεξάρτητα από τον αριθμό των συναλλαγών που μεσολαβούν στη διαδικασία παραγωγής και διανομής που προηγείται της επιβολής του φόρου.

Καταβάλλεται σε κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας και εμπορίας, σύμφωνα με το μηχανισμό των τμηματικών πληρωμών και ουσιαστικά υπολογίζεται μόνο στην αξία που προστίθεται στα αγαθά από κάθε επιχείρηση (προστιθέμενη αξία), χωρίς να υπεισέρχεται στα στοιχεία κόστους των αγαθών και να επηρεάζει τη διαμόρφωση της τιμής τους.

5. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας παρουσιάζει πολλά και σοβαρά πλεονεκτήματα, τα οποία, σε συνδυασμό με τα ανωτέρω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, τον καθιστούν πολύ πλεονεκτικότερο των άλλων έμμεσων φόρων, ικανό να ανταποκριθεί στις σύγχρονες και ιδιαίστες οικονομικές, δημοσιονομικές και κοινωνικές συνθήκες της χώρας μας.

Η υπεροχή του αυτή, σε σχέση με άλλες μορφές έμμεσων φόρων, βασίζεται κυρίως στα κατωτέρω πλεονεκτήματα :

Δε δημιουργεί σωρευτική επιβάρυνση των αγαθών, γιατί όπως προαναφέρθηκε παρέχει σε κάθε επιχείρηση που υπό-

κειται στο φόρο το δικαίωμα να αφαιρεί από το ποσό του φόρου που οφείλει για τις πωλήσεις της (εκροές), όλους τους φόρους που έχουν επιβαρύνει τις αγορές της και γενικά όλες τις εισροές της.

Συνέπεια αυτής της έκπτωσης είναι, ότι σε κάθε στάδιο υποβάλλεται σε φόρο μόνο το τμήμα εκείνο της αξίας του αγαθού που προστέθηκε από την επιχείρησή αυτή.

Αποβαρύνει και τελικά περιορίζει σημαντικά τη φοροδιαφυγή, ιδιαίτερα σε μια αναπτυσσόμενη οικονομία σαν την ελληνική, όπου η φοροδιαφυγή παρουσιάζεται υψηλή. Ο περιορισμός αυτός της φοροδιαφυγής οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους, που ξεκινούν από την ίδια τη φύση και το χαρακτήρα του φόρου :

α) Η μέθοδος της έκπτωσης του φόρου, που ακολουθείται από το σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας, δημιουργεί αναγκαστικά στην πράξη μία αντίθεση συμφερόντων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, γεγονός που οπωσδήποτε αποτρέπει τη συνεννόηση και τη συμπαιγνία μεταξύ τους, στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη φοροδιαφυγή. Δημιουργείται δηλαδή με αυτό τον τρόπο, ένας αυτόματος μηχανισμός ελέγχου των αναγκαιών για τη φοροδιαφυγή, συνθηκών. Πραγματικά, σε κάθε φορολογητέα πράξη (πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών) δημιουργούνται δύο αντίρροπες τάσεις, η μία για φοροδιαφυγή από μέρους του πωλητή, που έχει υποχρέωση να καταβάλει το φόρο που αναλογεί στις εκροές του και η άλλη για έκπτωση του φόρου από μέρους του αγοραστή, ο οποίος έχει δικαίωμα να εκπέσει το φόρο που επιβάρυνε τις εισροές του. Αποτέλεσμα των δύο αυτών αντίθετων τάσεων είναι η διασφάλιση της κανονικής έκδοσης φορολογικών στοιχείων.

β) Στις περισσότερες περιπτώσεις και ιδιαίτερα στο κύκλωμα της διανομής των αγαθών, δεν υπάρχει σοβαρό κίνητρο, ώστε ο υποκείμενος στο φόρο να επιχειρήσει τη διάπραξη μιας τόσο σοβαρής παράβασης, όπως είναι η φοροδιαφυγή. Πραγματικά, επειδή ο φόρος προστιθέμενης αξίας επιβάλλεται σε όλα τα στάδια της παραγωγής και διανομής των αγαθών, ο φόρος που οφείλεται σε καθένα στάδιο είναι μικρός, δεδομένου ότι υπολογίζεται ουσιαστικά μόνο στην αξία που προστίθεται από κάθε επιχείρηση.

Με την αντικατάσταση από το φόρο προστιθέμενης αξίας όλων των έμμεσων φόρων που έχουν το χαρακτήρα φόρων κύκλου εργασιών, εξυγιαίνεται αφενός το σύστημα της έμμεσης φορολογίας της χώρας μας και αφετέρου ελαχιστοποιούνται και απλουστεύονται οι διαδικασίες είσπραξης και βεβαίωσης του φόρου. Η απλούστευση αυτή θα συντελέσει ασφαλώς για μεν το Δημόσιο στη μείωση του κόστους βεβαίωσης και είσπραξης του φόρου, για δε τις επιχειρήσεις σε απελευθέρωση διαθέσιμου χρόνου, που μπορεί να αναλωθεί παραγωγικότερα και τελικά σε μείωση του κόστους λειτουργίας τους.

Το προτεινόμενο σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας, με το μηχανισμό της έκπτωσης του φόρου που διαθέτει, συντελεί στην πλήρη απαλλαγή των επενδύσεων, γεγονός που πιστεύουμε ότι θα οδηγήσει στην επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας, αφού με την απαλλαγή αυτή θα ενθαρρυνθούν και θα αυξηθούν οι παραγωγικές επενδύσεις.

Η απευθείας απαλλαγή των εξαγόμενων αγαθών, σε συνδυασμό με την πλήρη αποφορολόγηση αυτών, που επιτυγχάνεται με το σύστημα της έκπτωσης του φόρου, συντελεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικής ικανότητας των εξαγόμενων προϊόντων μας και συνεπώς στην αύξηση των εξαγωγών και στη βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών.

Τα δύο αυτά πλεονεκτήματα, της αύξησης δηλαδή των εξαγωγών και της βελτίωσης του ισοζυγίου των πληρωμών δεν είναι δυνατό να επιτευχθούν με τους σωρευτικούς έμμεσους φόρους που ισχύουν σήμερα, γιατί με το σύστημα επιστροφής των φορολογικών επιβαρύνσεων βάσει μέσων συντελεστών, δεν επιτυγχάνεται πλήρης αποφορολόγηση των εξαγόμενων αγαθών.

Ο νέος φόρος της προστιθέμενης αξίας, σε αντίθεση με τους έμμεσους φόρους που ισχύουν σήμερα, θεσπίζει ένα περιορισμένο αριθμό απαλλαγών, που είναι βασικά αντικειμενικές.

Η επιλογή του αριθμού και του είδους των απαλλαγών αυτών έγινε με οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά κριτήρια, έτσι ώστε να μην προκαλούνται δυσχέρειες στην ομαλή λειτουργία του φορολογικού συστήματος με τη διάσπαση της αλυσίδας των εκπτώσεων και να μην αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του φόρου ως γενικού.

Τέλος, για λόγους κοινωνικοοικονομικούς, αλλά και φορολογικής πρακτικής, το προτεινόμενο σύστημα δεν αγνοεί ένα πλήθος επιχειρήσεων που ανήκουν κυρίως στο χώρο των μικρών και μεσαίων, οι οποίες θα εκπλήρωναν με μεγάλη δυσχέρεια τις υποχρεώσεις που προβλέπονται για τους άλλους υποκείμενους στο φόρο. Έτσι, με ειδικές διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου προβλέπεται η θέσπιση ειδικών καθεστώτων, με τα οποία καθιερώνονται παρεκκλίσεις από το κανονικό καθεστώς του φόρου, για ορισμένες επιχειρήσεις οι οποίες είτε παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες στη λειτουργία τους, λόγω της ειδικής φύσης των εργασιών τους (γεωργοί, πρακτορεία ταξιδιών), είτε παρουσιάζουν αδυναμίες στην οργάνωσή τους, λόγω του ότι δεν διαθέτουν τα αναγκαία οικονομικά μέσα (μικρός κύκλος εργασιών, έλλειψη οργανωμένου λογιστηρίου κλπ.). Ειδικότερα, με το προτεινόμενο φορολογικό σύστημα θεσπίζονται τα ειδικά καθεστώτα των μικρών επιχειρήσεων, των γεωργών, των πρακτορείων ταξιδιών και των καπνοβιομηχανικών προϊόντων, για τα οποία γίνεται εκτενέστερος λόγος στο ειδικό μέρος της παρούσας έκθεσης.

6. Το κυρίως κείμενο του προτεινόμενου σχεδίου νόμου χωρίζεται σε τρία βασικά μέρη. Το πρώτο (άρθρα 1-36) περιλαμβάνει τις ουσιαστικές διατάξεις του φόρου προστιθέμενης αξίας, το δεύτερο (άρθρα 37-56) τις διατάξεις διαδικαστικού χαρακτήρα και το τρίτο μέρος (άρθρα 57-60) περιλαμβάνει τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις.

Για τις ουσιαστικές διατάξεις γίνεται διεξοδικά λόγος και' άρθρο στο «ειδικό μέρος» της παρούσας έκθεσης.

Σχετικά με τις διαδικαστικές διατάξεις, για τις οποίες γίνεται λόγος στο «ειδικό μέρος» της παρούσας, επιστημαίνεται ότι, σε αντίθεση με το σύστημα έμμεσων φόρων που ισχύει σήμερα στη χώρα μας, το προτεινόμενο σύστημα του φόρου στην προστιθέμενη αξία διαθέτει ίδιες διαδικαστικές διατάξεις για τη βεβαίωση και είσπραξη του φόρου, τον έλεγχο των δηλώσεων, την επιβολή προσοζήσεων, προστίμων κλπ.

Η θέσπιση ίδιων διαδικαστικών διατάξεων θεωρήθηκε αναγκαία για δύο κυρίως λόγους που αναφέρονται, αφενός στην πληρότητα και αυτοτέλεια του προτεινόμενου νομοσχεδίου και αφετέρου στις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει η λειτουργία του συστήματος.

Κύρια πηγή για τις εν λόγω διατάξεις αποτέλεσαν οι σχετικές ρυθμίσεις της φορολογίας εισοδήματος, αφενός λόγω της λειτουργικής πληρότητας που έχουν και αφετέρου γιατί είναι γνωστές από τη μακροχρόνια εφαρμογή τους.

Οι αυτοτελείς αυτές διαδικαστικές διατάξεις, που περιλαμβάνονται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, ρυθμίζουν μόνο τα διαδικαστικά θέματα, τα οποία προκύπτουν από την παράδοση και παροχή υπηρεσιών που ενεργούνται στο εσωτερικό της χώρας.

Στοι τομέα της τελωνειακής διαδικασίας των εισαγόμενων αγαθών, κρίθηκε σκόπιμο να εξακολουθησει η εφαρμογή των τελωνειακών διατάξεων βεβαίωσης και είσπραξης των εισαγωγικών δασμών και φόρων, στις οποίες και παραπέμπει το άρθρο 58 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

Τέλος, με τις μεταβατικές διατάξεις, που αποτελούν όποια προαναφέρθηκε το τρίτο μέρος του σχεδίου νόμου, ρυθμίζονται τα ειδικά δύο βασικά για την εφαρμογή του φόρου προστιθέμενης αξίας θέματα :

α) Της διαδικασίας που θα εφαρμοστεί για την έκπτωση των σωρευτικών φόρων (χαρακτήρας, φόρου κύκλου εργα-

σιών κ.λπ.), οι οποίοι έχουν επιβουλεύσει τα αποθέματα εμπορευσιμων αγαθών που κατέχει ο υποκείμενος στο φόρο κατά την έναρξη εφαρμογής του νέου συστήματος έμμεσων φόρων. Η ρύθμιση αυτή ήταν αναγκαία και υπαγορευτήκε από τα χαρακτηριστικά του φόρου προστιθέμενης αξίας ως ουδέτερου φόρου και από τις κριτές στις οποίες στηρίζεται, δηλαδή της αποφυγής της διπλής ή πολλαπλής φορολογίας των αγαθών και της μη στρέβλωσης των όρων του υγιούς ανταγωνισμού.

β) Των καταργούμενων διατάξεων, που αφορούν τους έμμεσους φόρους οι οποίοι θα αντικατασταθούν από το προτεινόμενο σύστημα του φόρου στην προστιθέμενη αξία.

II. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Πεδίο Εφαρμογής.

Άρθρο 1.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού θεσπίζεται στη χώρα μας η εφαρμογή ενός νέου συστήματος έμμεσης φορολογίας με την ονομασία «φόρος προστιθέμενης αξίας» (Φ.Π.Α.), που έχει τα χαρακτηριστικά του φόρου κύκλου εργασιών.

Η περιοχή του Αγίου Όρους εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του φόρου αυτού, σύμφωνα και με τις σχετικές διατάξεις της πράξης Προσχώρησης της χώρας μας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Η εξαίρεση αυτή υπαγορεύτηκε κυρίως από λόγους ιστορικούς και διατήρησης της ελληνοβυζαντινής πολιτιστικής παράδοσης.

Άρθρο 2.

Στο άρθρο αυτό δίνεται, κατά γενικό τρόπο, ο ορισμός των πράξεων που αποτελούν αντικείμενο του φόρου προστιθέμενης αξίας. Οι υπαγόμενες στο φόρο πράξεις είναι η παράδοση αγαθών, η παροχή υπηρεσιών και η εισαγωγή αγαθών.

Για να καταστούν αντικείμενο φορολογίας οι δύο πρώτες πράξεις, πρέπει βασικά να γίνονται με αντάλλαγμα, να πραγματοποιούνται από υποκείμενο στο φόρο στα πλαίσια της επαγγελματικής του δραστηριότητας και ο τόπος πραγματοποίησής τους να βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας, σύμφωνα με τους ειδικούς κλάδους που θέτονται στα άρθρα 11 και 12 του κεφαλαίου Γ'.

Αντίθετα, η εισαγωγή αγαθών είναι πράξη αντικειμενικά φορολογητέα, δηλαδή υπόκειται στο φόρο ανεξάρτητα από την ιδιότητα του προσώπου το οποίο διενεργεί την εισαγωγή ή από τις ειδικότερες συνθήκες με τις οποίες γίνεται.

Άρθρο 3.

Με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού δίνεται η έννοια του όρου «υποκείμενος στο φόρο». Ως «υποκείμενος στο φόρο» χαρακτηρίζεται κάθε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, ημεδαπό ή αλλεδαπό ή ακόμη και ενώσεις προσώπων, εφόσον το πρόσωπο αυτό ασκεί οικονομική δραστηριότητα κατά τρόπο ανεξάρτητο.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι έμποροι, επιχειρηματίες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι εταιρείες οποιασδήποτε μορφής κ.λπ., αλλά δεν περιλαμβάνονται οι μισθωτοί και γενικά εκείνοι που παρέχουν εξαρτημένη εργασία.

Για το χαρακτηρισμό ενός προσώπου ως υποκείμενου, στο φόρο δε λαμβάνεται υπόψη ο τόπος εγκατάστασής του ούτε ο επιδιωκόμενος σκοπός, ούτε τέλος το θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα, δηλαδή το κέρδος ή η ζημία της οικονομικής του δραστηριότητας.

Με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ρυθμίζεται ειδικά η θέση του Ελληνικού Δημοσίου, των Δήμων, των Κοινοτή-

των και άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, σε σχέση με το προτεινόμενο φορολογικό σύστημα. Τα πρόσωπα αυτά δε θεωρούνται υποκείμενα στο φόρο εφόσον ενεργούν πράξεις για την εκπλήρωση της αποστολής τους, ακόμη και αν υπάρχει αντιπαροχή για τις υπηρεσίες που παρέχουν, με τη μορφή τελών, δικαιωμάτων ή εισφορών.

Τα πρόσωπα όμως αυτά έχουν οπωσδήποτε την ιδιότητα του υποκείμενου στο φόρο όταν ενεργούν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα 1 του προτεινόμενου νομοσχεδίου, όπως είναι οι τηλεπικοινωνίες, οι μεταφορές προσώπων και αγαθών, οι δραστηριότητες της ραδιοφωνίας, τηλεόρασης κ.λπ.

Άρθρο 4.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζουν την έννοια του όρου «οικονομική δραστηριότητα» και έτσι συμπληρώνεται η διάταξη του προηγούμενου άρθρου 3, χωρίς να μένει καμιά αμφιβολία για τα πρόσωπα που είναι υποκείμενα στο νέο σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας. Ειδικότερα στην έννοια της οικονομικής δραστηριότητας περιλαμβάνονται :

- α) Οι δραστηριότητες του παραγωγού, του κατασκευαστή, του εμπόρου και του προσώπου που παρέχει υπηρεσίες.
- β) Οι εργασίες εξόρυξης, οι αγροτικές δραστηριότητες και οι δραστηριότητες των ελεύθερων επαγγελματιών και
- γ) Η κερδοσκοπική εκμετάλλευση ενσώματων ή άυλων αγαθών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Φορολογητέες Πράξεις.

Άρθρο 5.

Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού δίνεται η έννοια του όρου «παράδοση αγαθών» και καθορίζεται η έκταση του όρου των ενσώματων κινητών αγαθών.

Σύμφωνα με τον ορισμό, «παράδοση αγαθών» είναι κάθε πράξη με την οποία μεταβιβάζεται με αντάλλαγμα το δικαίωμα και διαθέτει κάποιος ως κύριος ενσώματα κινητά αγαθά, αλλά και ακίνητα για τα οποία προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 6.

Στην κατηγορία των ενσώματων κινητών αγαθών περιλαμβάνονται, κατά ρητή διάταξη του ίδιου άρθρου, οι φυσικές δυνάμεις και ενέργειες που είναι δυνατό να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής, όπως είναι το ηλεκτρικό ρεύμα, η ψύξη, η θερμότητα και το αέριο.

Με τις παραγράφους 2 και 3 του ίδιου άρθρου θεωρείται, κατά πλαίσια του νόμου, ότι στην έννοια του όρου «παράδοση αγαθών» περιλαμβάνονται ορισμένες πράξεις, οι οποίες δεν αποτελούν στην πραγματικότητα μεταβιβάσεις κυριότητας. Οι πράξεις αυτές είναι :

- α) Η αποστολή αγαθών από τον παραγγελέα στον παραγγελιοδόχο και αντίστροφα, η οποία στην περίπτωση του παραγγελιοδόχου πώλησης θεωρείται για τον παραγγελέα ως παράδοση αγαθών, ενώ στην περίπτωση του παραγγελιοδόχου αγοράς ως παράδοση αυτού προς τον παραγγελέα.
- β) Η πώληση αγαθών με τον όρο της παρακράτησης της κυριότητας για όσο διάστημα εκκρεμεί η εξόφληση του τιμήματος. Οι πράξεις αυτές θεωρούνται παραδόσεις αγαθών από τη στιγμή της συναλής τους. Την ίδια μεταχείριση έχουν οι πράξεις μίσθωσης κινητών αγαθών για ορισμένη περίοδο μετά τη λήξη της οποίας μεταβιβάζεται στο μισθωτή η κυριότητα τους.
- γ) Οι εργασίες FACON, δηλαδή οποιαδήποτε εργασία κατασκευής, μετατροπής, παραγωγής ή συναρμολόγησης κινητών αγαθών με σύμβαση μίσθωσης έργου, από υλικά που δίνει ο εργοδότης στον εργολάβο, ανεξάρτητα αν αυτός προσθέτει και δικά του.
- δ) Η υποχρεωτική μεταβίβαση ενός αγαθού με καταβολή σχετικής αποζημίωσης, όταν γίνεται με εντολή Δημόσιας Αρχής ή σε εκτέλεση σχετικού νόμου.

Σκοπός των ρυθμίσεων των παραγράφων 2 και 3. με τις οποίες όλες οι παραπάνω πράξεις χαρακτηρίζονται ως παραδόσεις αγαθών, είναι η αποφυγή, αμφισβήτησεων και αμφιβολιών ως προς το χαρακτηρισμό τους και η ομοιόμορφη, φορολογική τους αντιμετώπιση.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου γίνεται ειδική μεταχείριση στις περιπτώσεις της μεταβίβασης, με οποιαδήποτε αιτία, ολόκληρης επιχείρησης ή κλάδου επιχείρησης ή ενός μέρους αυτής. Έτσι, οι περιπτώσεις αυτές δε θεωρούνται ως παράδοση αγαθών, με την προϋπόθεση, όμως, ότι το πρόσωπο στο οποίο γίνεται η μεταβίβαση συνεχίζει τις εργασίες του προκατόχου του.

Σκοπός της διάταξης αυτής είναι η διευκόλυνση της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων και η αποφυγή γραφειοκρατικών διατυπώσεων για καταβολή φόρων. οι οποίοι σε τελική ανάλυση θα καταβληθούν σε επόμενα στάδια συναλλαγής.

Άρθρο 6.

Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 6 καθορίζει την έννοια της παράδοσης ακινήτων, που είναι πράξη φορολογητέα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5. Έτσι θεσπίζεται, ότι, στο φόρο προστιθέμενης αξίας υπάγεται η μεταβίβαση της κυριότητας καινούργιων κτισμάτων και κάθε είδους κατασκευών που συνδέονται με το έδαφος κατά τρόπο σταθερό και μόνιμο, καθώς επίσης και του οικοπέδου που μεταβιβάζεται μαζί με τα καινούργια αυτά κτίσματα.

Ως καινούργια κτίσματα θεωρούνται αυτά που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί με οποιοδήποτε τρόπο πριν από τη μεταβίβαση τους.

Εκτός από τις μεταβιβάσεις ακινήτων, στο φόρο υπάγονται και ορισμένες άλλες πράξεις επί ακινήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου και θεωρούνται κατά πλάσμα του νόμου ως παράδοση ακινήτων. Τέτοιες πράξεις είναι η μεταβίβαση της ψιλής κυριότητας καινούργιων ακινήτων, η εκτέλεση διαφόρων εργασιών στα κτίσματα με σχέση μίσθωσης έργου κλπ.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 καταργείται ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων στις περιπτώσεις που επιβάλλεται ο φόρος ο οποίος εισάγεται με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου.

Άρθρο 7.

Με τις διατάξεις αυτού του άρθρου θεσπίζεται παρέκκλιση από τον κανόνα της περίπτωσης α' του άρθρου 2, βάσει του οποίου απαραίτητη προϋπόθεση για την υπαγωγή μιας πράξης στο φόρο προστιθέμενης αξίας είναι να γίνεται από επαχθή και όχι από χαριστική αιτία. Έτσι, εξομοιώνονται με παράδοση αγαθών και επομένως φορολογούνται, ορισμένες πράξεις αν και γίνονται χωρίς αντάλλαγμα.

Ειδικότερα, με την πρώτη παράγραφο του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι αποτελεί παράδοση, και επομένως φορολογητέα πράξη, η διάθεση από υποκείμενο στο φόρο αγαθών της επιχείρησής του για την εξυπηρέτηση αναγκών της, όταν για τα αγαθά αυτά δεν αναγνωρίζεται δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών. Τέτοια αγαθά είναι: ορισμένα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα, οινόπνευματώδη ποτά κ.λπ.

Στη δεύτερη παράγραφο αναφέρονται περιοριστικά ορισμένες πράξεις διάθεσης αγαθών της επιχείρησης που γίνονται χωρίς αντάλλαγμα, οι οποίες θεωρούνται ως παραδόσεις αγαθών και φορολογούνται. Κύριο χαρακτηριστικό των πράξεων αυτών είναι ότι η επιχείρηση έχει δικαίωμα έκπτωσης του φόρου των εισροών με τον οποίο έχουν επιβαρυνθεί τα αγαθά αυτά.

Οι λόγοι που συντηρήσαν για τη θέσπιση της ανωτέρω παρέκκλισης είναι: αφενός η διασφάλιση των εσόδων του Δημοσίου και αφετέρου η εξασφάλιση της φορολογικής ισότητας μεταξύ εκείνων που προμηθεύονται με αντάλλαγμα τα αγαθά από τρίτους και εκείνων που τα προμηθεύονται δωρεάν από τη δική τους επιχείρηση.

Εξαιρούνται και δε θεωρούνται παραδόσεις αγαθών, τα δώρα και δείγματα που διαθετονται για τους σκοπούς της επιχείρησης, εφόσον είναι μικρής αξίας. Η έννοια των δώρων μικρής αξίας θα καθοριστεί με κοινές υπουργικές αποφάσεις, όπως προβλέπει η σχετική εξουσιοδοτική διάταξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 8.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται η έννοια της παροχής υπηρεσιών. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 παροχή υπηρεσιών είναι κάθε πράξη που δε θεωρείται από τον παρόντα νόμο ως παράδοση αγαθών. Ο ορισμός αυτός υλοποιεί το βασικό χαρακτηριστικό του φόρου προστιθέμενης αξίας ως γενικού φόρου κατανάληψης που πλήττει όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες.

Ακολουθώντας, με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, εξομοιώνονται με παροχή υπηρεσιών ορισμένες μεικτές πράξεις, οι οποίες δεν είναι μόνο παροχή υπηρεσιών, αλλά έχουν και χαρακτήρα παράδοσης αγαθών. Τέτοιες πράξεις είναι η εκμετάλλευση ξενοδοχείων, επιπλωμένων δωμάτων, η διάθεση τροφής και ποτών από εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία κλπ.

Σκοπός της διάταξης αυτής είναι η απλούστευση του υπολογισμού του φόρου για τις επιχειρήσεις που διενεργούν τέτοιες μεικτές πράξεις παροχής υπηρεσιών. οι οποίες διαφορετικά θα ήταν δυνατό να υπαχθούν σε περισσότερους από ένα συντελεστές του φόρου.

Όπως ορίζεται από την παράγραφο 3, η μεσολάβηση σε παροχή υπηρεσίας, εφόσον γίνεται από υποκείμενο στο φόρο που ενεργεί με το δικό του όνομα, αλλά για λογαριασμό τρίτου, θεωρείται ως παροχή υπηρεσίας από και προς τον ίδιο το μεσολαβούντα.

Με την παράγραφο 4 θεσπίζεται κατ' αναλογία εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 5 και για την περίπτωση μεταβίβασης επιχείρησης παροχής υπηρεσιών.

Άρθρο 9.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζονται οι πράξεις, οι οποίες κατά πλάσμα του νόμου θεωρούνται ως παροχή υπηρεσιών.

Πρόκειται για διατάξεις ανάλογες με εκείνες του άρθρου 7 και έχουν την ίδια αιτιολογία, δηλαδή τη διασφάλιση των εσόδων του Δημοσίου και της φορολογικής ισότητας μεταξύ των υποκειμένων στο φόρο.

Έτσι, ως παροχές υπηρεσιών και συνεπώς πράξεις φορολογητέες, θεωρούνται: οι ιδιοχρησιμοποιήσεις αγαθών και υπηρεσιών της επιχείρησης καθώς και οι ιδιοπαροχές υπηρεσιών, με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο αυτό.

Άρθρο 10.

Με τη διάταξη του άρθρου αυτού ορίζεται ως αντικειμενικά φορολογητέα πράξη η εισαγωγή αγαθών. Έτσι, η πράξη αυτή φορολογείται ανεξάρτητα από το πρόσωπο που την ενεργεί, δηλαδή, αδιάφορα αν το πρόσωπο αυτό είναι ή όχι υποκείμενος στο φόρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

Τύπος Προμηθευτικής Φορολογητέων Πράξεων.

Άρθρο 11.

Όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 2 του προτεινόμενου νομοσχεδίου, οι πράξεις που εμπίπτουν στο φόρο προστιθέμενης αξίας είναι φορολογητέες στην Ελλάδα, εφόσον πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας. Εξάλλου, με τις διατάξεις του άρθρου 11 καθώς και του επόμενου άρθρου 12 θέτονται τα κριτήρια με βάση τα οποία μια πράξη θεωρείται ότι γίνεται στην Ελλάδα και επομένως φορολογείται στο εσωτερικό της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Γένεση της Φορολογικής Υποχρέωσης.

Άρθρο 13.

Τα κριτήρια αυτά έχουν τεθεί με βάση τις διατάξεις του Κοινοτικού δικαίου, με σκοπό να αποτρέπονται οι περιπτώσεις διπλής φορολογίας ή αποφυγής της φορολογίας στις συναλλαγές μεταξύ υποκειμένων διαφορετικών Κρατών-μελών.

Έτσι, με τις διατάξεις του άρθρου 11 ορίζεται ότι ως τόπος παράδοσης των αγαθών θεωρείται ο εθνικός χώρος της Ελλάδας, εφόσον κατά το χρόνο που γεννιέται η φορολογική υποχρέωση τα αγαθά βρίσκονται στο χώρο αυτό. Κατά συνέπεια, καθοριστικό στοιχείο του τόπου φορολογίας για τις πράξεις παράδοσης αγαθών δεν είναι η νομική πράξη της μεταβίβασης ή ο τόπος στον οποίο έγινε η συμφωνία, αλλά η υλική θέση του αγαθού κατά το χρόνο της παράδοσής του.

Παρέκλιση από τον παραπάνω κανόνα αποτελεί η περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος εισαγωγής αγαθών. Η περίπτωση αυτή αφορά αγαθά που προέρχονται από το εξωτερικό με σκοπό να εισαχθούν στην Ελλάδα και μεταβιβάζονται πριν από τον τελωνισμό τους.

Η πράξη αυτή είναι φορολογητέα στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, παρά το γεγονός ότι τα αγαθά μπορεί και να μη βρίσκονται στο εσωτερικό της χώρας.

Άρθρο 12.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αναφέρονται στον καθορισμό του τόπου φορολογίας για τις πράξεις παροχής υπηρεσιών. Έτσι στην παράγραφο 1 αυτού, ως τόπος φορολογίας των πράξεων παροχής υπηρεσιών θεωρείται κατά κανόνα ο εθνικός χώρος της Ελλάδας, εφόσον κατά το χρόνο που γεννιέται η φορολογική υποχρέωση, το πρόσωπο που παρέχει τις υπηρεσίες έχει στην Ελλάδα την έδρα της οικονομικής του δραστηριότητας ή τη μόνιμη εγκατάσταση από την οποία παρέχονται οι υπηρεσίες ή σε περίπτωση που δεν υπάρχει έδρα οικονομικής δραστηριότητας ή μόνιμη εγκατάσταση, την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του.

Με τις παραγράφους 2 και 3 του ίδιου άρθρου εισάγονται σημαντικές παρεκκλίσεις από τον παραπάνω βασικό κανόνα του κριτηρίου της έδρας που ορίζονται άλλα κριτήρια για τον καθορισμό του τόπου φορολογίας για ορισμένες πράξεις που κατονομάζονται ρητά στις παραγράφους αυτές και με συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Έτσι, π.χ. για ορισμένες υπηρεσίες, όπως οι μεταφορές, η συναρμολόγηση ή εγκατάσταση εισαγομένων αγαθών, οι πολιτιστικές, αθλητικές, επιστημονικές, εκπαιδευτικές, ψυχαγωγικές κλπ. δραστηριότητες, φορολογούνται στην Ελλάδα, εφόσον πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας. Επίσης, οι συναλλαγές με ακίνητα υπηρεσίες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι υπηρεσίες αρχιτεκτόνων, γραφείων επιβλέψεων, κτηματομεσιτών κλπ. φορολογούνται στην Ελλάδα, εφόσον τα εν λόγω ακίνητα βρίσκονται στον εθνικό χώρο της Ελλάδας.

Εξάλλου, ορισμένες πράξεις παροχής υπηρεσιών που αναφέρονται στην παράγραφο 3, όπως η παρχώρηση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κλπ., οι διαφημίσεις, οι υπηρεσίες συμβούλων, δικηγόρων, μηχανικών, λογιστών κλπ., φορολογούνται στην Ελλάδα, εφόσον ο λήπτης των υπηρεσιών αυτών έχει την έδρα της οικονομικής του δραστηριότητας ή τη μόνιμη εγκατάστασή του, ή την κατοικία ή διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας.

Η παράγραφος 4 του εν λόγω άρθρου, συμπληρώνοντας τις παραγράφους 2 και 3 αυτού, ορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες ο τόπος παροχής υπηρεσιών θεωρείται ότι βρίσκεται εκτός της Ελλάδας και συνεπώς οι υπηρεσίες φορολογούνται στο εξωτερικό. Ορισμένες από τις περιπτώσεις αυτές αφορούν υπηρεσίες που παρέχονται από πρόσωπα τα οποία είναι εγκαταστημένα στον εθνικό χώρο της Ελλάδας και ο λήπτης είναι υποκείμενος στο φόρο, εγκαταστημένος σε άλλο Κράτος-μέλος της Κοινότητας ή εκτός αυτής.

Στο άρθρο αυτό ορίζεται ο χρόνος γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης και της απαίτησης του Δημοσίου για την εισπραξη του φόρου, αναφορικά με τις πράξεις παράδοσης αγαθών και παροχής υπηρεσιών. Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 ορίζεται ότι ο χρόνος αυτός συμπίπτει κατά κανόνα με την πραγματοποίηση της παράδοσης των αγαθών και παροχής των υπηρεσιών.

Με την ίδια διάταξη διευκρινίζεται ότι η παράδοση συντελείται κατά το χρόνο που τα αγαθά θέτονται στη διάθεση του προσώπου που τα αποκτά.

Ο χρόνος κατά τον οποίο γεννιέται η φορολογική υποχρέωση, μαζί με τον τόπο πραγματοποίησης της φορολογητέας πράξης, είναι καθοριστικά στοιχεία που οριοθετούν τη φορολογική υποχρέωση του υποκειμένου στο φόρο.

Υπάρχει εξαίρεση, όταν τα αγαθά αποστέλλονται από τον προμηθευτή, η φορολογική υποχρέωση γεννιέται κατά το χρόνο έναρξης της αποστολής τους, ενώ στις παραδόσεις ή εισαγωγές αγαθών με υποχρέωση συναρμολόγησης και εγκατάστασης, η φορολογική υποχρέωση γεννιέται όταν αποπερατώνεται το έργο.

Η παράγραφος 2 εισάγει ορισμένες εξαιρέσεις στον παραπάνω βασικό κανόνα και ταυτίζει, στις περιπτώσεις που αναφέρονται περιοριστικά σ' αυτή, το χρόνο παράδοσης ή παροχής υπηρεσιών με το χρόνο έκδοσης του σχετικού τιμολογίου ή άλλου αποδεικτικού στοιχείου που προβλέπεται από τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων (Κ.Φ.Σ.).

Σκοπός της ρύθμισης αυτής είναι η αποφυγή αμφισβητήσεων και προβλημάτων που θα μπορούσε να δημιουργήσει στους φορολογούμενους, η ύπαρξη δύο διαφορετικών χρονικών σημείων, καθοριστικών των υποχρεώσεών τους.

Παρόμοια ρύθμιση γίνεται από τη διάταξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου και για τις παραδόσεις ακινήτων. Στις περιπτώσεις αυτές χρόνος παράδοσης είναι ο χρόνος σύνταξης του σχετικού συμβολαιογραφικού εγγράφου ή άλλου από το νόμο απαιτούμενου εγγράφου, δεδομένου ότι το πραγματικό γεγονός της παράδοσης συνδέεται άμεσα με τα έγγραφα αυτά.

Άρθρο 14.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ο χρόνος γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης για τα εισαγόμενα αγαθά. Στην περίπτωση αυτή η φορολογική υποχρέωση γεννιέται κατά το χρόνο της εισόδου των αγαθών στο εσωτερικό της χώρας, ενώ η απαίτηση του Δημοσίου για την καταβολή του φόρου συμπίπτει με το χρόνο επιβολής των ανάλογων δασμών.

Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που τα αγαθά έχουν τεθεί σε ένα τελωνειακό καθεστώς αναστολής και θέτονται στη συνέχεια σε ανάλωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Φορολογητέα Αξία και Υπολογισμός του Φόρου.

Άρθρο 15.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η φορολογητέα βάση, δηλαδή η αξία των αγαθών ή υπηρεσιών επί της οποίας θα εφαρμόζεται ο προβλεπόμενος από τους πίνακες συντελεστής για τον προσδιορισμό του οφειλόμενου φόρου.

Η αξία αυτή είναι η αντιπαροχή που καταβάλλεται ή πρόκειται να καταβληθεί, στην οποία προσθέτονται οποιεσδήποτε παροχές που συνδέονται άμεσα με τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, όπως π.χ. οι επιδοτήσεις κλπ.

Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου ρυθμίζουν με διαφορετικό τρόπο τη φορολογητέα βάση στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει αντιπαροχή, ή αυτή δεν συνίσταται σε χρήμα. Τέτοιες περιπτώσεις είναι οι ιδιοπαράδους αγαθών, οι ιδιοπαροχές υπηρεσιών και οι παραδόσεις των υπαγόμενων στο φόρο ακινήτων.

Έτσι, για τις δωρεάν παραδόσεις αγαθών ή για τις ιδιοπαράδους αγαθών, βάση επιβολής του φόρου είναι η τιμή αγοράς ή αν δεν υπάρχει τιμή αγοράς κατά το χρόνο παράδοσης, το κόστος αυτών. Για τις ιδιοπαροχές υπηρεσιών ως φορολογητέα αξία λαμβάνεται το σύνολο των εξόδων που απαιτούνται για την εκτέλεση των υπηρεσιών αυτών και για τις λοιπές περιπτώσεις, όπου η αντιπαροχή δε συνίσταται σε χρήμα, η κανονική αξία, όπως αυτή καθορίζεται στη σχετική διάταξη της παραγράφου 2.

Για τον καθορισμό της φορολογητέας βάσης των ακινήτων λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις της Φορολογικής Μεταβίβασης Ακινήτων (Φ.Μ.Α.) και προβλέπεται ειδική ρύθμιση, ώστε τα πρόσωπα που έχουν δικαίωμα απαλλαγής από το Φ.Μ.Α. να μη στερηθούν του ευεργετήματος αυτού.

Στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου αναφέρονται τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη φορολογητέα αξία, όπως τα έξοδα προμήθειας, μεσιτείας, συσκευασίας, μεταφοράς κλπ., καθώς και οι φόροι, τα δικαιώματα, εισφορές, τέλη κλπ., υπέρ του Δημοσίου, εκτός από το φόρο προστιθέμενης αξίας, ενώ στην επόμενη παράγραφο 4 αναφέρονται άλλα στοιχεία, όπως οι εκπτώσεις και επιστροφές του τιμήματος, τα οποία δε λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας.

Άρθρο 16.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προσδιορίζεται η βάση επιβολής του φόρου για τα αγαθά που εισάγονται στην Ελλάδα από το εξωτερικό.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1, η φορολογητέα αξία αποτελείται από την αξία των αγαθών που πληρώνει ο εισαγωγέας στον προμηθευτή του και εφόσον δεν υπάρχει τέτοια αξία, ή αυτή δεν αποτελεί τη μόνη αντιπαροχή, ως φορολογητέα αξία λαμβάνεται η κανονική αξία, όπως αυτή ορίζεται από τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 15.

Αν τα αγαθά εισάγονται από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ως φορολογητέα αξία λαμβάνεται η δασμολογητέα αξία των αγαθών αυτών.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2, στη φορολογητέα αξία των εισαγόμενων αγαθών περιλαμβάνονται και ορισμένα άλλα στοιχεία, όπως οι δασμοί και λοιποί φόροι, τέλη, δικαιώματα, καθώς και τα παρεπόμενα έξοδα προμήθειας, συσκευασίας, μεταφοράς και ασφάλισης των αγαθών, μέχρι τον πρώτο τύπο προουρισμού τους.

Σε περίπτωση εισαγωγής αγαθών, τα οποία είχαν εξαχθεί στην αλλοδαπή για τελειοποίηση, η ανωτέρω φορολογητέα αξία, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 3, διαμορφώνεται με βάση την τιμή που καταβλήθηκε για την τελειοποίηση, αυτή.

Άρθρο 17.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ότι οι συντελεστές, καθώς και ο υπολογισμός του φόρου προστιθέμενης αξίας θα οριστούν με νεώτερο νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Απαλλαγές από το Φόρο.

Άρθρο 18.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι απαλλαγές από το φόρο, που ισχύουν για πράξεις πραγματοποιούμενες στο εσωτερικό της χώρας. Πρόκειται για απαλλαγές ενός περιορισμένου αριθμού αγαθών και κυρίως υπηρε-

σιών που αφορούν αφενός κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' - ιθ' της παραγράφου 1 και αφετέρου δραστηριότητες του χρηματοοικονομικού τομέα που αναφέρονται στις περιπτώσεις κ' - κθ' της ίδιας παραγράφου.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η απαλλαγή όλου σχεδόν του τομέα της ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης και της εκπαίδευσης με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο νόμο, καθώς και ορισμένων οργανισμών κοινής ωφέλειας (ΙΚΑ, ΕΛΤΑ, ΕΥΔΑΠ για την παροχή ύδατος).

Για όλες τις απαλλασσόμενες αυτές πράξεις δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών.

Στο ίδιο άρθρο περιλαμβάνονται ακόμη και απαλλαγές που έχουν σκοπό την αποφυγή της διπλής φορολογίας για παραδόσεις αγαθών και παροχές υπηρεσιών, που έχουν ήδη επιβαρυνθεί με Φ.Π.Α. ή με κάποιο άλλο φόρο και οι οποίες αναφέρονται στις περιπτώσεις λ' - λα' και λβ' της παραγράφου 1.

Άρθρο 19.

Στην παράγραφο 1 αυτού του άρθρου περιλαμβάνονται ορισμένες ρυθμίσεις για την απαλλαγή αγαθών που εισάγονται από το εξωτερικό. Η απαλλαγή αυτή αφορά την επανεισαγωγή αγαθών, που με ορισμένες προϋποθέσεις δεν υπάγεται σε τελωνειακές επιβαρύνσεις.

Η περίπτωση γ' της ίδιας παραγράφου προβλέπει επίσης απαλλαγή για προϊόντα αλιείας, που εισάγονται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις θαλάσσιας αλιείας, προκειμένου να διατεθούν στην εσωτερική αγορά.

Τέλος, με την περίπτωση δ' της ίδιας παραγράφου, απαλλάσσεται η εισαγωγή κάθε αγαθού, η παράδοση του οποίου απαλλάσσεται και στο εσωτερικό της χώρας. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αρχή της ίσης φορολογικής μεταχείρισης των εισαγόμενων και των εγχώριων προϊόντων, που υπαγορεύεται από τις διατάξεις του άρθρου 95 της Συνθήκης της Ρώμης.

Άρθρο 20.

Με τις διατάξεις αυτού του άρθρου καθορίζεται απαλλαγή από το Φ.Π.Α. των εξαγωγών και των συναφών με αυτές παραδόσεων αγαθών και παροχών υπηρεσιών. Η απαλλαγή αυτή συμπληρώνεται και με άλλες διατάξεις περί εκπτώσεων και επιστροφής του φόρου, ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης αποφορολόγηση των αγαθών που εξάγονται στο εξωτερικό.

Έτσι δεν υπάγονται σε Φ.Π.Α. οι εξαγωγές που γίνονται από τον ίδιο τον πωλητή, ή από τον αγοραστή κάτοικο εξωτερικού, οι παρεχόμενες υπηρεσίες που αφορούν επεξεργασία εξαγόμενων αγαθών, οι εξαγωγές από αναγκωρισμένα σωματεία και ιδρύματα που γίνονται για φιλανθρωπικούς σκοπούς, οι μεταφορές που έχουν άμεση σχέση με τις εξαγωγές και τη διεθνή διαμετακόμιση αγαθών, καθώς επίσης και ορισμένες μεσιτικές εργασίες.

Άρθρο 21.

Με τις διατάξεις αυτού του άρθρου ορίζονται οι απαλλαγές από το Φ.Π.Α. που αναφέρονται στη διεθνή διακίνηση αγαθών. Πρόκειται για απαλλαγές που χορηγούνται σε εισαγωγές, ή παραδόσεις αγαθών, τα οποία θέτονται σε ορισμένα ειδικά τελωνειακά καθεστώτα αναστολής καταβολής τελωνειακών επιβαρύνσεων. Η απαλλαγή αυτή ισχύει για όσο χρόνο τα αγαθά βρίσκονται στα ειδικά αυτά τελωνειακά καθεστώτα. Επίσης, με τις ίδιες διατάξεις χορηγείται απαλλαγή και στις πράξεις που γίνονται κατά το χρόνο που τα αγαθά βρίσκονται σε κάποιο από τα καθεστώτα αυτά.

Άρθρο 22.

Στις ειδικές απαλλαγές που προβλέπει το άρθρο αυτό περιλαμβάνονται εκείνες που καλύπτουν όλο τον τομέα της ναυτιλίας, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας και της διπ-

λυσης πλοίων, τον τομέα της αεροπλοΐας και διάλυσης αεροσκαφών, καθώς και τις παραδόσεις εφοδίων και τροφοεφοδίων για τις δραστηριότητες των τομέων αυτών. Οι απαλλαγές αυτές περιλαμβάνουν επίσης και τις υπηρεσίες μίσθωσης, επισκευής κλπ. πλοίων και αεροσκαφών, καθώς και τις υπηρεσίες που στοχεύουν στην εξυπηρέτηση άμεσων αναγκών πλοίων και αεροσκαφών, όπως είναι η ρυμούλκηση, πλοήγηση, πρόσδεση, διάσωση, πρακτορεύση κλπ. Η απαλλαγή των δραστηριοτήτων αυτών συμβάλλει στην προώθηση και την ανάπτυξη της ναυτιλίας, ζωτικού τομέα της εθνικής μας οικονομίας.

Από την απαλλαγή εξαιρούνται τα ιδιωτικά πλοία και αεροσκάφη που προορίζονται για αναψυχή ή αθλητισμό. Επίσης δεν παρέχεται απαλλαγή για τα τροφοεφόδια που προορίζονται για την εσωτερική εμπορική ναυσιπλοΐα και την παράκτια αλιεία, ενώ η απαλλαγή για τροφοεφόδια, καύσιμα και λιπαντικά παρέχεται στα πολεμικά σκάφη και αεροσκάφη μόνο για πλήρες εξωτερικού.

Εξάλλου, από την περίπτωση σ' της παραγράφου 1 προβλέπονται ειδικές απαλλαγές για τις πράξεις που ενεργούνται στα πλαίσια των διπλωματικών και προξενικών αποστολών, των διεθνών οργανισμών και της Συνθήκης της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας (ΝΑΤΟ).

Οι απαλλαγές αυτές που καθιερώθηκαν από όλα τα Κράτη-Μέλη της Κοινότητας, υπαγορεύτηκαν από υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις και συνθήκες.

Με τις διατάξεις των περιπτώσεων ζ' και η' του ίδιου άρθρου απαλλάσσονται αντίστοιχα οι παραδόσεις στην Τράπεζα της Ελλάδας και οι εισγωγές από αυτή χρυσού, καθώς επίσης και οι διεθνείς θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές προσώπων.

Για όλες τις απαλλαγές που αναφέρονται στο άρθρο αυτό προβλέπεται δικαίωμα έκπτωσης του φόρου των εισροών και παρέχεται η δυνατότητα επιστροφής του τυχόν πιστωτικού υπολοίπου με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 27.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Έκπτωση-Επιστροφή του Φόρου.

Άρθρο 23.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού, που είναι από τις σπουδαιότερες του προτεινόμενου νόμου θεσπίζουν το δικαίωμα έκπτωσης από το φόρο των εκροών του φόρου που έχει επιβαρύνει τις εισροές της υποκειμένης στο φόρο επιχείρησης. Με τον τρόπο αυτό υλοποιείται αφενός το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα του φόρου προστιθέμενης αξίας ως φόρου ουδέτερου και αφετέρου το σπουδαίο πλεονέκτημά του ως μη σωρευτικού φόρου.

Ειδικότερα με τη διάταξη της παραγράφου 1 παρέχεται στο φορολογούμενο επιχειρηματία το δικαίωμα να εκπέμπει από το φόρο που αναλογεί στις πωλήσεις ή τις παροχές υπηρεσιών που έκανε ο ίδιος (φόρος εκροών), το φόρο που έχει επιβαρύνει τις εισγωγές και τις αγορές του, καθώς και τις υπηρεσίες που του παραστέθηκαν (φόρος εισροών). Προϋπόθεση για τη θεμελίωση του δικαιώματος έκπτωσης είναι τα αγαθά και οι υπηρεσίες των εισροών του να χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση πράξεων που υπάγονται στο φόρο.

Η έκταση του δικαιώματος έκπτωσης συμπληρώνεται από τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 4 του ίδιου άρθρου στις οποίες ορίζεται, αντίστοιχα, σε ποιες άλλες περιπτώσεις χορηγείται δικαίωμα έκπτωσης, παρά το γεγονός ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες των εισροών δεν χρησιμοποιούνται σε φορολογητέες πράξεις, αλλά σε απαλλασσόμενες και σε ποιες περιπτώσεις υπάρχει αντικειμενικός περιορισμός του δικαιώματος έκπτωσης. Ειδικότερα, ο περιορισμός του δικαιώματος έκπτωσης προβλέπεται για ορισμένες δαπάνες που δεν έχουν χαρακτήρα καθαρά επαγγελματικό ή που

είναι δύσκολο να εξακριβωθεί ότι πράγματι βαρύνουν την επιχείρηση, όπως είναι η αγορά βιομηχανοποιημένων καπνών, αινεπνευματωδών ποτών, επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης μέχρι 9 θέσεων, μοτοσυκλετών, μοτοποδηλάτων, σκιών και αεροσκαφών, ήλιες οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησής τους και οι δαπάνες που γίνονται για υποδοχή και φιλοξενία γενικά, περιλαμβανομένων και αυτών που γίνονται για το προσωπικό της επιχείρησης.

Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου καθορίζει το χρόνο, κατά τον οποίο γεννιέται το παρεχόμενο από το νόμο δικαίωμα της έκπτωσης. Ο χρόνος αυτός συμπίπτει με το χρόνο, κατά τον οποίο δημιουργείται στο Δημόσιο το δικαίωμα να απαιτήσει την καταβολή του οφειλόμενου φόρου.

Άρθρο 24.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ο τρόπος με τον οποίο γίνεται ο επιμερισμός του φόρου, που εκπέμπεται σε περίπτωση που ο υποκείμενος στο φόρο, κατά την άσκηση της επαγγελματικής του δραστηριότητας, ενεργεί παράλληλα πράξεις που παρέχουν δικαίωμα έκπτωσης του φόρου και πράξεις που δεν παρέχουν το δικαίωμα αυτό.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1, εκπέμπεται αναλογικά ο φόρος που αντιστοιχεί στις εργασίες που δημιουργούν δικαίωμα για έκπτωση. Το ποσό της έκπτωσης εκφράζεται σε ποσοστό που προκύπτει από τη σχέση μεταξύ του ποσού του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών που παρέχουν δικαίωμα έκπτωσης (αριθμητής κλάσματος) και του συνολικού ποσού του ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στον αριθμητή, ποσοποιημένο με το ποσό των πράξεων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης (παρονομαστής κλάσματος).

Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 λαμβάνονται μέτρα, ώστε να μην αλλοιώνεται το ποσοστό αυτό από πράξεις που δεν αποτελούν αντικείμενο της δραστηριότητας της επιχείρησης και ορίζεται, ότι για τον προσδιορισμό του ποσοστού της παραγράφου 1 δε λαμβάνονται υπόψη τα ποσά των ακαθάριστων εσόδων που προέρχονται :

- α) από παράδοση αγαθών που χρησιμοποιούνται στην επιχείρηση του υποκειμένου στο φόρο για πάγια εκμετάλλευση και
- β) από εργασίες σχετικές με ακίνητα που ενεργούνται συμπωματικά, καθώς και για ορισμένες δραστηριότητες που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 18.

Το ποσοστό που προκύπτει με βάση τον παραπάνω υπολογισμό χρησιμοποιείται, σύμφωνα με την παράγραφο 4, για τον προσδιορισμό του εκπιπτόμενου φόρου κατά την υποβολή της εικαθαριστικής δήλωσης του έτους στο οποίο αφορά και για την υποβολή των προσωρινών δηλώσεων του επόμενου έτους.

Όπως ορίζουν οι διατάξεις της παραγράφου 5, κατά την πρώτη εφαρμογή και σε κάθε περίπτωση που δεν υπάρχουν στοιχεία, όπως π.χ. κατά την έναρξη εργασιών, οι φορολογούμενοι θα υπολογίσουν μόνοι τους, με βάση τα στοιχεία της επιχείρησής τους, ένα ποσοστό για τον προσδιορισμό του εκπιπτού φόρου στις προσωρινές δηλώσεις.

Τέλος, με τις διατάξεις της παραγράφου 6 ορίζεται, ότι με απόφαση του αρμόδιου Οικον. Εφόρου μπορεί να επιτραπεί στον υποκείμενο στο φόρο ή και να υποχρεωθεί αυτός, κατά παρέκκλιση των ανωτέρω, να προσδιορίζει την έκπτωση του φόρου με διαφορετικό τρόπο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις της παραγράφου αυτής.

Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να καταστήσει δικαιοτέρα τη φορολογία του υποκειμένου στο φόρο, στις περιπτώσεις που ο μοναχικός συντελεστής, ο οποίος προκύπτει από τη διάταξη της παραγράφου 1, καταλήγει σε αποτελέσματα που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική κατάσταση της επιχείρησης.

Άρθρο 25.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζονται τα απαιτού-

μενα δικαιολογητικά για την άσκηση του δικαιώματος έκπτωσης του φόρου.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις της παραγράφου 1 ορίζεται, ότι για να γίνει έκπτωση του φόρου απαιτείται να υπάρχουν παραστατικά στοιχεία (τιμολόγια κλπ.), από τα οποία να προκύπτει ο φόρος με τον οποίο επιβαρύνθηκαν οι εισροές της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2, ανάλογα δικαιολογητικά, για την άσκηση του δικαιώματος έκπτωσης, απαιτούνται και στην περίπτωση που υπόχρεος για την καταβολή του φόρου στο Δημόσιο είναι ο αντιπρόσωπος του εγκατεστημένου στο εξωτερικό υποκειμένου στο φόρο ή ο λήπτης των αγαθών ή υπηρεσιών, κατά περίπτωση.

Εξάλλου, οι διατάξεις της παραγράφου 3 ρυθμίζουν την τύχη των πιστωτικών υπολοίπων (μεταφορά ή επιστροφή), τα οποία δημιουργούνται όταν το ποσό του φόρου, το οποίο δικαιούται να εκπέσει ο υποκείμενος, είναι μεγαλύτερο απ' αυτό που ο ίδιος οφείλει στην ίδια περίοδο.

Άρθρο 26.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού αντιμετωπίζεται το θέμα διακανονισμού των εκπτώσεων του φόρου.

Ειδικότερα, οι διατάξεις της παραγράφου 1 αναφέρονται στην τακτοποίηση των εκπτώσεων, όταν ο υποκείμενος έχει κάνει μεγαλύτερη ή μικρότερη έκπτωση φόρου από αυτή που δικαιούται ή όταν μετά την υποβολή των προσωρινών δηλώσεων συμβούν ορισμένες απρόβλεπτες μεταβολές που αφορούν τις εκπτώσεις. Στις περιπτώσεις αυτές ορίζεται ότι οι αρχικές εκπτώσεις του φόρου που έγιναν βάσει των προσωρινών δηλώσεων, υπόκεινται σε τελικό διακανονισμό, δηλαδή σε αναθεώρηση, που γίνεται με την υποβολή της εκκαθαριστικής δήλωσης. Με τις ίδιες διατάξεις ορίζεται ότι δεν ενεργείται διακανονισμός σε περιπτώσεις καταστροφής, απώλειας ή κλοπής, καθώς και σε περιπτώσεις δώρων μικρής αξίας και δειγμάτων που διαθέτονται για τους σκοπούς της επιχείρησης.

Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4 και 5 αναφέρονται στο διακανονισμό των εκπτώσεων του φόρου που έχει επιβαρύνει τα αγαθά επένδυσης. Ο διακανονισμός αυτός ενεργείται μόνο στην περίπτωση που έχει επέλθει μεταβολή του δικαιώματος έκπτωσης. Αναλυτικότερα, με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 ορίζεται ότι :

α) ο διακανονισμός των εκπτώσεων των εν λόγω αγαθών γίνεται ισόποσα σε χρονική περίοδο πέντε (5) ετών, με προτερία το έτος της χρησιμοποίησής τους και :

β) σε περίπτωση παράδοσης ενός αγαθού επένδυσης, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου των πέντε (5) ετών, ο διακανονισμός ενεργείται, για το χρόνο που απομένει, εφόσον στο ίδιο έτος της παράδοσης, εφόσον η πράξη αυτή δε φορολογείται. Αν όμως η πράξη αυτή είναι φορολογητέα δεν προκύπτει θέμα διακανονισμού.

Ακολουθώντας με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 ορίζονται, απενός η έννοια των αγαθών επένδυσης και αριστερού η περίπτωση κατά την οποία αμελείται η τακτοποίηση της διαφοράς φόρου, που προκύπτει από τον ετήσιο τελικό διακανονισμό για τα αγαθά επένδυσης.

Άρθρο 27.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού ορίζονται οι περιπτώσεις, για τις οποίες επιτρέπεται επιστροφή του φόρου από το Δημόσιο.

Στην παράγραφο 2 ρυθμίζεται μια ειδική περίπτωση επιστροφής του φόρου, που αφορά αγαθά τα οποία παραδίδονται ή υπηρεσίες που παρέχονται σε υποκείμενους στο φόρο εγκατεστημένους σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Στη συνέχεια, με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 ορίζονται οι προϋποθέσεις και ο χρόνος επιστροφής του φόρου στους υποκείμενους αυτούς.

Τέλος, από τις διατάξεις της παραγράφου 5 προβλέπεται ότι με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών δύναται :

α) να ορίζονται και άλλοι όροι ή προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος επιστροφής του φόρου,

β) να παρασχεθεί δικαίωμα επιστροφής του φόρου και σε άλλες περιπτώσεις, εκτός από αυτές που ορίζονται στην παράγραφο 1 και :

γ) να επεκταθεί το δικαίωμα επιστροφής και σε υποκείμενους στο φόρο που είναι εγκατεστημένοι εκτός του χώρου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Υπόχρεοι στο Φόρο και υποχρεώσεις αυτών.

Άρθρο 28.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζονται τα πρόσωπα που υποχρεούνται να αποδίδουν το φόρο στο Δημόσιο.

Βασικός υπόχρεος για την απόδοση του φόρου είναι ο εγκατεστημένος στην Ελλάδα υποκείμενος, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 3 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

Εντούτοις, για την διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του νέου φορολογικού συστήματος και κυρίως των εσόδων του Δημοσίου, με την παράγραφο 1 ορίζονται ως υπέχρεοι στο φόρο και άλλα πρόσωπα, όπως ο αντιπρόσωπος του εγκατεστημένου στο εξωτερικό υποκειμένου στο φόρο, ο λήπτης ορισμένων υπηρεσιών που καθορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 12, καθώς και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που αναγράφει φόρο προστιθέμενης αξίας στα τιμολόγια ή σε άλλα παρόμοια έγγραφα που εκδίδει.

Για την εισαγωγή αγαθών από το εξωτερικό, η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού ορίζει ότι υπόχρεος για την πληρωμή στο Δημόσιο του οφειλόμενου φόρου είναι αυτός που, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας, θεωρείται, ως κύριος των αγαθών που εισάγονται.

Η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού παρέχει την εξουσιοδότηση στον Υπουργό των Οικονομικών, να ορίζει με αποφάσεις του τον τρόπο με τον οποίο ο λήπτης των υπηρεσιών θα καταβάλλει τον οφειλόμενο φόρο.

Άρθρο 29.

Με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού ορίζονται οι γενικές υποχρεώσεις του υποκειμένου στο φόρο, καθώς και άλλων προσώπων, τα οποία λόγω της ιδιότητάς τους και της σχέσής τους με τον υποκείμενο στο φόρο, έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις με αυτόν.

Στις υποχρεώσεις αυτές περιλαμβάνεται η υποβολή ορισμένων δηλώσεων, η έκδοση των απαραίτητων στοιχείων του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων, η αναγραφή του φόρου στα εκδιδόμενα τιμολόγια, η τήρηση, ιδιαίτερου λογαριασμού για το φόρο προστιθέμενης αξίας και κυρίως η τήρηση βιβλίων Β' κατηγορίας ή ανώτερης του Κ.Φ.Σ.

Με την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό των Οικονομικών να καθορίζει με αποφάσεις του τις λεπτομέρειες που αφορούν τις ανωτέρω υποχρεώσεις, όπως τον τύπο και το περιεχόμενο των δηλώσεων, τον τρόπο τήρησης των λογαριασμών Φ.Π.Α., το χρόνο και τον τρόπο διχωρισμού των ακαθάριστων εσόδων από λιανικές πωλήσεις κατά συντελεστή φόρου, καθώς και τους όρους και τον τρόπο ορισμού του αντιπροσώπου στην Ελλάδα.

Άρθρο 30.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού θεσπίζονται ειδικές υποχρεώσεις ορισμένων προσώπων για λογαριασμό των οποίων εκτελούνται σε ακίνητα οι εργολαβικές εργασίες που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 0.

Ειδικότερα, ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος του ακινήτου έχει υποχρέωση να υποβάλει ειδική δήλωση, στην οποία να αναφέρεται το κόστος των εργασιών που εκτελέστηκαν το προηγούμενο έτος, καθώς και το όνομα και τα λοιπά στοιχεία του εργολάβου.

Αν τα πρόσωπα αυτά δε συμμορφωθούν με τις ανωτέρω υποχρεώσεις, υπέχουν, σύμφωνα με την περίπτωση γ' του άρθρου 45, αλληλέγγυα με τον υπόχρεο ευθύνη για την καταβολή του φόρου.

Για την ολοκλήρωση του σκοπού που επιδιώκει η διάταξη της παραγράφου 1, με τις παραγράφους 2 και 3 θεσπίζονται ακόμη ορισμένες υποχρεώσεις για τις Υπηρεσίες Πολυετομίας με τους συμβολαιογράφους, σχετικά με τις πράξεις του άρθρου 6 που αφορούν ακίνητα.

Σκοπός των διατάξεων του άρθρου αυτού είναι η διασφάλιση της σωστής εφαρμογής του νόμου και η περιστολή της φοροδιαφυγής στον κατασκευαστικό τομέα των οικοδομών και των τεχνικών έργων γενικότερα. Για τον λόγο αυτό η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου εξουσιοδοτεί τον Υπουργό των Οικονομικών να καθορίσει τις λεπτομέρειες και τη διαδικασία για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων.

Άρθρο 31.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται η διαδικασία, βάσει της οποίας οι υπόχρεοι αποδίδουν τον οφειλόμενο φόρο στο Δημόσιο.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1, προβλέπεται η υποβολή προσωρινής δήλωσης στο αρμόδιο Δημόσιο Ταμείο, κάθε μήνα ή κάθε δυο μήνες, ανάλογα με την κατηγορία βιβλίων Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων στην οποία έχουν ενταχθεί οι υπόχρεοι στο φόρο. Η δήλωση αυτή περιλαμβάνει, εκτός των άλλων στοιχείων, το σύνολο των φορολογητέων και μη ποσών της φορολογικής περιόδου στην οποία αφορά, τον αναλογούντα φόρο, το σύνολο των εκπτώσεων, καθώς και τη διαφορά του φόρου.

Επίσης, προβλέπεται η υποβολή στον αρμόδιο Οικονομικό Έφορο ετήσιας εκκαθαριστικής δήλωσης. Η δήλωση αυτή υποβάλλεται κάθε χρόνο σε καθορισμένη προθεσμία και περιλαμβάνει συγκεντρωτικά όλα τα ποσά των προσωρινών δηλώσεων, καθώς και τον τυχόν διακλινοισμό που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26.

Η διαφορά φόρου που εμφανίζεται στις ανωτέρω δηλώσεις, εφόσον είναι θετική, καταβάλλεται στο Δημόσιο σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 44, ενώ το τυχόν πιστωτικό υπόλοιπο, σύμφωνα και με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 25, μεταφέρεται για να εκπεστεί στην επόμενη φορολογική περίοδο ή επιστρέφεται, αν εμπίπτει σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 27.

Με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις του υποκείμενου στο φόρο, σε περίπτωση που αυτός διακόπτει τις εργασίες του και αναχωρεί στο εξωτερικό ή μεταφέρει σ' αυτό την οικονομική του δραστηριότητα.

Στην περίπτωση εισαγωγής δεν υποβάλλεται δήλωση, αλλά διασάφηση εισαγωγής ή άλλο τελωνειακό έγγραφο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

Ειδικά Καθεστώτα.

Άρθρο 32.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού θεσπίζεται ειδικό καθεστώς για τις μικρές επιχειρήσεις. Το ειδικό αυτό καθεστώς συνίσταται για μιν τις πολύ μικρές επιχειρήσεις σε απαλλαγή τους από την καταβολή φόρου, για μια κατηγορία δε μεγαλύτερων επιχειρήσεων σε ελάφρυνση των υποχρεώσεών τους, σε σχέση με τους λοιπούς υποκείμενους στο φόρο, οι οποίοι υπάγονται στο κανονικό σύστημα Φ.Π.Α..

Σκοπός της ρύθμισης αυτής είναι η διευκόλυνση ενός μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων, οι οποίες, λόγω της περιορισμένης οικονομικής δυνατότητας και της ελλειπούς οργάνω-

σής τους, δεν είναι δυνατόν να ανταποκριθούν στις αυξημένες υποχρεώσεις που απαιτεί το κανονικό σύστημα του Φ.Π.Α.. Άλλωστε πρόκειται για μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων (Κ.Φ.Σ.) που ισχύει, τηρούν βιβλία πρώτης κατηγορίας ή δεν έχουν υποχρέωση για τήρηση βιβλίων και στοιχείων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1, στο ειδικό καθεστώς εντάσσονται επιχειρήσεις με ετήσια ακαθάριστα έσοδα μέχρι του ποσού των 4.000.000 δρχ. με την προϋπόθεση ότι δεν τηρούν καθόλου βιβλία ή αυτά που τηρούν είναι πρώτης κατηγορίας του Κ.Φ.Σ.

Στο καθεστώς αυτό δεν υπάγονται οι επιχειρήσεις των οποίων τα ακαθάριστα έσοδα προέρχονται κατά ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) τουλάχιστο από χονδρικές πωλήσεις ή από εξαγωγές, καθώς και οι αγρότες που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 33.

Στα πλαίσια του ειδικού καθεστώτος, με τις διατάξεις της παραγράφου 2 προβλέπεται μία περαιτέρω ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, που έχουν ετήσια ακαθάριστα έσοδα μέχρι ποσού 1.000.000 δρχ. από παράδοση αγαθών και για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν και δεν τηρούν οικειοθελώς βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Φ.Σ.. Οι επιχειρήσεις αυτές απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης και καταβολής φόρου.

Παράλληλα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 13, οι επιχειρήσεις αυτές, εφόσον από τις διατάξεις του Κ.Φ.Σ. υποχρεούνται σε έκδοση τιμολογίων, θα εκδίδουν ειδικά τιμολόγια, στα οποία δεν θα αναγράφεται φόρος προστιθέμενης αξίας. Επίσης αφού οι ανωτέρω πολύ μικρές επιχειρήσεις, απαλλάσσονται του φόρου, δεν έχουν δικαίωμα έκπτωσης ή επιστροφής του φόρου που έχει επιβαρύνει τις εισροές τους.

Επιστημαίνεται η σπουδαιότητα των διατάξεων της παραγράφου 2, γιατί η ρύθμιση αυτή θα έχει ως συνέπεια να απαλλαγεί από τις υποχρεώσεις του φόρου ένας σημαντικός αριθμός μικρών επιχειρήσεων, με άμεσο αποτέλεσμα την ελάφρυνση των φορολογικών υπηρεσιών από ένα μεγάλο όγκο εργασίας.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3, εξαιρούνται από το καθεστώς αυτό των απαλλασσομένων όσες επιχειρήσεις αρχίζουν για πρώτη φορά τις εργασίες τους, καθώς και οι αγρότες που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 33.

Με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 καθορίζεται η ένταξη στο ανάλογο καθεστώς των μεικτών επιχειρήσεων που ασχολούνται ταυτόχρονα με παραδόσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών και επιχειρήσεων που διατηρούν δύο ή περισσότερους κλάδους παραδόσης αγαθών.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 7 ορίζεται ο τρόπος προσδιορισμού των ακαθάριστων εσόδων για τις επιχειρήσεις του ειδικού καθεστώτος, καθώς και για τις απαλλασσόμενες. Ο τρόπος προσδιορισμού των ακαθάριστων εσόδων είναι ο ίδιος που ακολουθείται στη φορολογία εισοδήματος για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων χρήσεως των επιχειρήσεων, οι οποίες τηρούν βιβλία πρώτης κατηγορίας του Κ.Φ.Σ.. Στα ετήσια ακαθάριστα έσοδα δεν υπολογίζονται εκείνα που προέρχονται από απαλλασσόμενες πράξεις, από εκποίηση αγαθών επένδυσης της επιχείρησης και από ορισμένες συμπτωματικές εργασίες που δεν αποτελούν συνηθισμένη δραστηριότητα της επιχείρησης.

Στα ακαθάριστα έσοδα που προσδιορίζονται με τον ανωτέρω τρόπο εφαρμόζεται ο προβλεπόμενος από τους πίνακες συντελεστής φόρου.

Με τις διατάξεις των παραγράφων 9, 10 και 11 ορίζεται ο τρόπος ένταξης μιας επιχείρησης σ' ένα από τα καθεστώτα των μικρών επιχειρήσεων ή των απαλλασσομένων, που προβλέπει το άρθρο αυτό, καθώς και οι προϋποθέσεις μετάταξης μιας επιχείρησης σ' ένα από τα καθεστώτα αυτά ή στο κα-

νονικό καθεστώς. Με τις ίδιες διατάξεις ρυθμίζεται επίσης και η τύχη των αποθεμάτων και των αγαθών επένδυσης σε κάθε περίπτωση μετάταξης.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 12 ορίζονται οι υποχρεώσεις που έχουν οι μικρές επιχειρήσεις που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς της παραγράφου 1.

Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις αυτές έχουν υποχρέωση να καταχωρούν στο βιβλίο αγορών, κατά συντελεστή φόρου, τις αγορές που πραγματοποιήσαν, καθώς και το φόρο που επιβάρυνε τις αγορές αυτές. Επίσης, έχουν υποχρέωση να επιδίδουν κάθε δύο (2) μήνες την προσωρινή δήλωση του άρθρου 31, καθώς και την ετήσια εκκαθαριστική και να καταβάλλουν τον οφειλόμενο φόρο.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 14 ορίζεται ότι με Προεδρικά Διατάγματα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, δύναται :

α) να ορίζονται σταθεροί συντελεστές, βάσει των οποίων θα προσδιορίζονται τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου αυτού,

β) να προσδιορίζονται κατ' αποκοπή τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα για μερικές κατηγορίες επαγγελματιών, αφού προηγουμένως γίνει σχετική συμφωνία με τους εκπροσώπους των επαγγελματιών τους οργανώσεων και

γ) να τροποποιούνται τα όρια των ακαθάριστων εσόδων των παραγράφων 1 και 2.

Η θέσπιση των διατάξεων αυτών είναι σημαντική, διότι παρέχει ευελιξία στη Διοίκηση για να απλοποιεί τον τρόπο προσδιορισμού των ακαθάριστων εσόδων ορισμένων μικρών επιχειρήσεων.

Τέλος, με τις διατάξεις της παραγράφου 15 ορίζεται, ότι με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο των ειδικών τιμολογίων, που προβλέπει η παράγραφος 13, καθώς και των δηλώσεων μετάταξης από ένα καθεστώς σε άλλο.

Άρθρο 33.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται ειδικό καθεστώς για τους αγρότες, οι οποίοι, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών με τις οποίες ασκούν το επάγγελμά τους, θα ήταν δύσκολο να ανταποκριθούν στις γενικές υποχρεώσεις του συστήματος του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.).

Βάσει του καθεστώτος αυτού, οι αγρότες είναι κατ' αρχήν υποχρεωμένοι στο φόρο προστιθέμενης αξίας, αλλά απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις που προβλέπει ο νόμος για τους οποίους υποκείμενους στο φόρο και επιπλέον τους παρέχεται η δυνατότητα να ζητήσουν την επιστροφή του φόρου με τον ποίον έχουν επιβαρυνθεί οι αγορές τους και οι υπηρεσίες του τους έχουν παρασχεθεί για την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας (εισροές).

Ειδικότερα, με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι για τους αγρότες που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς, θεμελιώνεται το δικαίωμα να ζητήσουν επιστροφή του φόρου των εισροών τους με την εφαρμογή κατ' αποκοπή συντελεστών βάσει των οποίων θα γίνεται η επιστροφή αυτή.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3, το σύστημα της κατ' αποκοπή επιστροφής του φόρου των εισροών δεν μπορεί να εφαρμοστεί στους αγρότες που παραδίνουν τα αγροτικά τους προϊόντα σε άλλους αγρότες του ειδικού αγροτικού καθεστώτος ή σε άλλα πρόσωπα μη υποκείμενα το φόρο.

Εξάλλου, η παράγραφος 4 θεσπίζοντας ειδική, ευνοϊκή επαιρεία, ορίζει ότι: οι αγρότες, οι οποίοι υπάγονται στο ειδικό καθεστώς, δεν έχουν τις υποχρεώσεις που ισχύουν για τους λοιπούς υποκείμενους στο φόρο, δηλαδή να τηρούν βιβλία, να υποβάλλουν δηλώσεις και να καταβάλλουν φόρο και τι δεν εφαρμόζονται γι' αυτούς οι γενικές διατάξεις οι σχετικές με την έκπτωση και επιστροφή του φόρου των εισροών.

Με τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 ορίζονται αντίστοιχα, ποιες κατηγορίες αγροτών δεν υπάγονται στο ειδικό αυτό καθεστώς και σε ποιες περιπτώσεις υπάρχει δυνατότητα υπαγωγής τους, όταν παράλληλα με την αγροτική ασκούν και μια άλλη οικονομική δραστηριότητα, όπως π.χ. εκείνη του εξαγωγέα αγροτικών προϊόντων.

Με τις διατάξεις των παραγράφων 7,8,9,10,11 και 12, παρέχεται η ευχέρεια στους αγρότες που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς να μεταταγούν στο κανονικό και αντίστροφα και ορίζεται ο τρόπος μετάταξης, καθώς και οι ειδικότερες υποχρεώσεις που επιβάλλονται για τη μετάταξη από το ένα καθεστώς στο άλλο.

Επίσης, με τις διατάξεις της παραγράφου 13 παρέχεται στους αγρότες η ευχέρεια κατά την πρώτη εφαρμογή του Φ.Π.Α. να υπαχθούν με δήλωσή τους στο κανονικό καθεστώς και όχι στο ειδικό καθεστώς των αγροτών. Η ίδια ευχέρεια παρέχεται και σε όσους αγρότες αρχίζουν για πρώτη φορά τις εργασίες τους.

Οι διατάξεις της παραγράφου 14 δίνουν τη δυνατότητα για την έκδοση κοινών αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών και των άλλων συναρμόδιων Υπουργών, με τις οποίες μπορεί να οριστεί ότι η επιστροφή του φόρου στους αγρότες θα γίνεται αντί του Δημοσίου από νομικό πρόσωπο ή Οργανισμό ή ακόμη από τον αγοραστή των αγροτικών προϊόντων ή το λήπτη των αγροτικών υπηρεσιών.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών θα ορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την επιστροφή του φόρου, καθώς και το περιεχόμενο του ειδικού στοιχείου που προβλέπει η διάταξη της παραγράφου 6 και των δηλώσεων μετάταξης και αποθεμάτων.

Άρθρο 34.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η έννοια ορισμένων όρων που χρησιμοποιούνται στις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, όπως των αγροτών, των αγροτικών προϊόντων κ.λπ. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγονται τυχόν παρερμηνείες και διασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν το ειδικό καθεστώς των αγροτών.

Άρθρο 35.

Από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού προβλέπεται ειδικό καθεστώς υπολογισμού του φόρου για τα πρακτορεία ταξιδιών, τα οποία ενεργούν στο όνομά τους έναντι των ταξιδιωτών. Με τα πρακτορεία ταξιδιών εξομοιώνονται και οι οργανωτές περιηγήσεων. Η υπαγωγή των επιχειρήσεων αυτών στο εν λόγω ειδικό καθεστώς κρίθηκε σκόπιμη λόγω της ιδιαίτερης μορφής των εργασιών τους.

Βασική προϋπόθεση, για την υπαγωγή των ανωτέρω επιχειρήσεων στο ειδικό αυτό καθεστώς είναι ότι για την πραγματοποίηση του ταξιδιού ή της περιήγησης πρέπει να χρησιμοποιούνται παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών από τρίτο υποκείμενο στο φόρο και όχι από το ίδιο πρακτορείο ταξιδιών. Συνεπώς, αποκλείονται του καθεστώτος αυτού και υπάγονται στις γενικές διατάξεις επιβολής του φόρου, οι υπηρεσίες που παρέχονται από πρακτορεία ταξιδιών με δικά τους μέσα.

Με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 προβλέπεται ειδικός τρόπος υπολογισμού του φόρου των πρακτορείων ταξιδιών. Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις της παραγράφου 3 φορολογείται η μεικτή αμοιβή (μεικτό κέρδος) των πρακτορείων ταξιδιών, χωρίς να εκπίπτει, όπως ορίζει η παράγραφος 4, από τον οφειλόμενο φόρο προστιθέμενης αξίας ο φόρος που επιρρίπτουν εις βάρος τους άλλοι υποκείμενοι στο φόρο για πράξεις που εξυπηρετούν άμεσα τον ταξιδιώτη.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στα πρακτορεία ταξιδιών που ενεργούν αποκλειστικά ως μεσολαβητές με προμήθεια, δηλαδή, με την ιδιότητα του μεσίτη. Επίσης δεν υπάγονται στο ει-

δικό καθεστώς αυτού του άρθρου οι αιμοβές του πρακτορείου ταξιδιών που προέρχονται από εκμετάλλευση μεταφορικών μέσων, ανεξάρτητα αν τα μέσα αυτά ανήκουν ή όχι στο πρακτορείο που τα εκμεταλλεύεται.

Τέλος, οι διατάξεις αυτού του άρθρου προβλέπουν τη δυνατότητα να οριστεί, με Προεδρικά Διατάγματα ή Υπουργικές αποφάσεις, άλλος τρόπος προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας, καθώς επίσης και να υποχρεωθούν τα γραφεία ταξιδιών να τηρούν ειδικά βιβλία κ.λπ. για την καλύτερη παρακολούθηση των εργασιών τους.

Άρθρο 36.

Οι διατάξεις αυτού του άρθρου θεσπίζουν και για τα καπνοβιομηχανικά προϊόντα ειδικό τρόπο φορολογίας, ανεξάρτητα αν αυτά παράγονται στη χώρα μας ή εισάγονται από το εξωτερικό.

Ειδικότερα, ο φόρος προστιθέμενης αξίας στα καπνοβιομηχανικά προϊόντα υπολογίζεται στην τιμή λιανικής πώλησης αυτών και καταβάλλεται στην πηγή με την ειδική ένσημη ταινία, που καταβάλλονται σήμερα ο φόρος καταπόλησης και ο φόρος κύκλου εργασιών στα προϊόντα αυτά.

Υπόχρεος για την καταβολή του φόρου είναι ο καπνοβιομηχανός ή αν πρόκειται για εισαγόμενα καπνοβιομηχανικά προϊόντα, ο εισαγωγέας τους.

Όπως ορίζεται από την παράγραφο 3, ο φόρος δεν αναγράφεται χωριστά στο τιμολόγιο πώλησης των καπνοβιομηχανικών προϊόντων, αλλά είναι ενσωματωμένος στην τιμολογιακή αξία.

Επειδή ο φόρος υπολογίζεται στην τιμή λιανικής πώλησης και καταβάλλεται στην πηγή, όλοι οι μεταπωλητές καπνοβιομηχανικών προϊόντων, δηλαδή οι πρατηριούχοι και οι λιανοπωλητές των προϊόντων αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5, δεν είναι υποκείμενοι στο φόρο, δεν υποβάλλουν δηλώσεις φόρου προστιθέμενης αξίας και συνεπώς δεν εκπέμπουν το φόρο που έχει επιβαρύνει τις αγορές καπνοβιομηχανικών προϊόντων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Διαδικασία βεβαίωσης και καταβολής του φόρου.

Άρθρο 37.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται, ότι αρμόδιος για την παραλαβή των δηλώσεων και την επιβολή του φόρου είναι ο αρμόδιος για τη φορολογία εισοδήματος του υποχρέου στο φόρο Οικονομικός Έφορος.

Επίσης, αρμοδιότητα για την παραλαβή των δηλώσεων έχει και ο Δημόσιος Ταμίας που είναι αρμόδιος για την εισπράξη του φόρου εισοδήματος.

Δύναται όμως, με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, να ορίζεται άλλη Φορολογική Αρχή ή Πιστωτικός Οργανισμός για την παραλαβή των δηλώσεων.

Άρθρο 38.

Οι διατάξεις αυτού του άρθρου καθορίζουν τον τρόπο, τον τόπο, το χρόνο άσκησης του ελέγχου για την εξακρίβωση της φορολογητέας ύλης, καθώς και την υποχρέωση που έχουν ο υπόχρεος στο φόρο και κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο να παρέχουν τα στοιχεία ή τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τη διευκόλυνση του φορολογικού ελέγχου.

Άρθρο 39.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζουν το θέμα της πράξης προσδιορισμού του φόρου και ορίζουν ότι αυτή εκδίδεται από τον αρμόδιο Οικονομικό Έφορο, χωριστά για κάθε διαχειριστική περίοδο, με βάση τα αποτελέσματα του φορολογικού ελέγχου.

Στην περίπτωση που ο Οικονομικός Έφορος δεν έχει στη διάθεσή του όλα τα απαραίτητα στοιχεία, μπορεί να εκδώσει μερική πράξη προσδιορισμού του φόρου και να τη συμπληρώσει αργότερα όταν θα διαθέτει τα πλήρη στοιχεία. Συμπληρωματική πράξη μπορεί επίσης να εκδοθεί, έστω και αν η αρχική πράξη έγινε οριστική, εφόσον περιέλθουν στον Οικονομικό Έφορο νέα στοιχεία, από τα οποία προκύπτει φόρος μεγαλύτερος απ' αυτά που προσδιορίστηκε με την αρχική πράξη.

Η διάταξη, τέλος της παραγράφου 5 εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Οικονομικών να ορίσει τον τύπο και το περιεχόμενο των ανωτέρω πράξεων προσδιορισμού του φόρου.

Άρθρο 40.

Στις περιπτώσεις που από τα ίδια βιβλία και στοιχεία του υποχρέου στο φόρο προκύπτει ότι αυτός παρέλειψε να υποβάλει ή υπέβαλε ανακριβή δήλωση ή ότι υπολόγισε εσφαλμένα τα ποσοστά ή τις εκπτώσεις, δίνεται η ευχέρεια στον Οικονομικό Έφορο να εκδώσει προσωρινή πράξη προσδιορισμού του φόρου, χωρίς να κάνει τακτικό φορολογικό έλεγχο. Η προσωρινή αυτή πράξη μπορεί να αφορά μία ή περισσότερες φορολογικές περιόδους ή και ολόκληρη διαχειριστική περίοδο.

Την ανωτέρω ευχέρεια δίνει στον Οικονομικό Έφορο η διάταξη της παραγράφου 1, που αποβλέπει στον άμεσο καταλογισμό και εισπράξη του οφειλόμενου φόρου, όπως αυτός προκύπτει από τα βιβλία και στοιχεία του υποχρέου χωρίς να γίνει τακτικός φορολογικός έλεγχος.

Κατά της πράξης αυτής επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής και των ένδικων μέσων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας, πλην όμως η άσκηση αυτών δεν αναστέλλει τη βεβαίωση του φόρου. Οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται στις περιπτώσεις αυτές δεν επηρεάζουν τα αποτελέσματα του τακτικού ελέγχου, ούτε και την ενδεχόμενη κύρια δίκη.

Άρθρο 41.

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζεται ο τρόπος κοινοποίησης των πράξεων προσδιορισμού του φόρου που προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 39 και 40, καθώς και των πράξεων επιβολής προστίμου του άρθρου 49.

Άρθρο 42.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αναφέρονται στη διοικητική (εξώδικη) επίλυση της φορολογικής διαφοράς και ρυθμίζουν ειδικότερα τον τρόπο και το χρόνο υποβολής του σχετικού αιτήματος, καθώς και τα δικαιώματα του Οικονομικού Εφόρου και του υποχρέου στο φόρο. Αν συμπέσουν οι απόψεις και των δύο μερών συντάσσεται αιτιολογημένο πρακτικό, το οποίο αφού υπογραφεί και από τα δύο μέρη επέχει θέση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης. Στην περίπτωση αυτή προβλέπεται μείωση του πρόσθετου φόρου (προσαύξησης).

Για τη διευκόλυνση του υποχρέου στο φόρο, η εξώδικη λύση της φορολογικής διαφοράς δύναται να επιτευχθεί και με άλλο πρόσωπο, αρκεί αυτό να προσκομίζει για το σκοπό αυτό ειδικό πληρεξούσιο έγγραφο.

Τέλος, ο τύπος και το περιεχόμενο του πρακτικού διοικητικής επίλυσης της φορολογικής διαφοράς, ορίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

Άρθρο 43.

Οι διατάξεις αυτού του άρθρου ρυθμίζουν τα θέματα της βεβαίωσης του φόρου. Ειδικότερα, οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού καθορίζουν τα πρόσωπα στο όνομα των οποίων βεβαιώνεται ο φόρος, καθώς και τις αρμόδιες Υπηρεσίες για τη βεβαίωση, ανάλογα με τον τίτλο βεβαίωσης (δήλωση, πράξη προσδιορισμού του φόρου, δικαστική απόφαση κ.λπ.).

Βάσει των διατάξεων της παραγράφου 3, η βεβαίωση του φόρου ενεργείται μέσα σε ορισμένη προθεσμία από το χρόνο κτήσης του σχετικού τίτλου βεβαίωσης και η μη συμμόρφωση του Οικονομικού Εφόρου με την επιταγή αυτή, αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα.

Σε περίπτωση που δεν επιλύεται διοικητικά (εξώδικα) η φορολογική διαφορά, αλλά ασκείται προσφυγή, ενεργείται βεβαίωση από τον Οικονομικό Έφορο ποσοστού τριάντα το εκατό (30%) του μειωσθητούμενου κύριου και πρόσθετου φόρου της πράξης (φύλλου ελέγχου). Η εισπραξη του ποσού αυτού μπορεί να ανασταλεί με απόφαση του Προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου, ύστερα από σχετική αίτηση του υποχρέου και αφού συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις.

Τέλος, με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται ο τύπος, το περιεχόμενο και ο τρόπος σύνταξης του χρηματικού καταλόγου. Επίσης, με άλλες αποφάσεις δύναται να ορίζονται, εκτός από τα Δημόσια Ταμεία και άλλες Αρχές ή Τράπεζες για την εισπραξη, του φόρου.

Άρθρο 44.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ο τρόπος πληρωμής του οφειλόμενου φόρου. Ειδικότερα η καταβολή του φόρου γίνεται εφάπαξ ή σε δύο (2) ή τέσσερις (4) μηνιαίες δόσεις, ανάλογα με τον τίτλο βεβαίωσης (δήλωση, πρακτικό εξώδικης λύσης της διαφοράς, δικαστική απόφαση κ.λπ.), σε συνδυασμό και με το ύψος του οφειλόμενου φόρου.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών δύναται να ορίζεται ότι, ειδικά για τους υποχρέους σε τήρηση βιβλίων Α' και Β' κατηγορίας του Κ.Φ.Σ., η καταβολή του φόρου γίνεται πριν από την υποβολή των δηλώσεων.

Άρθρο 45.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται αλληλέγγυα ευθύνη ορισμένων προσώπων, τα οποία υποχρεούνται για την καταβολή του φόρου μαζί με τον υπόχρεο, έτσι ώστε να ασφαλιζονται καλύτερα τα δικαιώματα του Δημοσίου σε τι αφορά την εισπραξη του οφειλόμενου φόρου.

Άρθρο 46.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζουν τις περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται η ακύρωση ή τροποποίηση της πράξης προσδιορισμού του φόρου, όπως η έλλειψη φορολογικής υποχρέωσης, η αναρμοδιότητα του Οικονομικού Εφόρου που έχει εκδώσει την πράξη, κ.λπ.

Για την ακύρωση ή τροποποίηση της πράξης αποφασίζει πρώτο και τελευταίο βαθμό το αρμόδιο Διοικητικό Πρωτοδικείο, ύστερα από σχετική αίτηση του υποχρέου ή του αρμόδιου Οικονομικού Εφόρου, κατά τις κινήσεις που αναφέρονται στις διατάξεις αυτού του άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Φορολογικές Παραβάσεις - Κυρώσεις.

Άρθρο 47.

Στο άρθρο αυτό ορίζονται οι φορολογικές παραβάσεις, όπως και οι σχετικές κυρώσεις. Ως φορολογικές παραβάσεις ζονται, η παράλειψη υποβολής δήλωσης, η ανακρίβεια υποβαλλόμενης δήλωσης και η υποβολή εκπρόθεσμης δήλωσης. Για κάθε μία από τις παραβάσεις αυτές επιβάλλεται δύο ειδών κυρώσεις. Έτσι, με την πράξη προσδιορισμού του φόρου επιβάλλεται από τον αρμόδιο Οικονομικό Εφορο η πρώτη από τις κυρώσεις αυτές, δηλαδή ο πρόσθετος φόρος (προσαύξηση) και με ιδιαίτερη πράξη του ίδιου εφόρου επιβάλλεται πρόστιμο. Το ύψος των κυρώσεων είναι ανάλογο με τη σοβαρότητα της σχετικής παράβασης και η επιβολή τους ανεξάρτητη από την ύπαρξη ή μη αμέλειας του υποχρέου στο φόρο.

Άρθρο 48.

Οι διατάξεις αυτού του άρθρου προβλέπουν την επιβολή πρόστιμου μέχρι ποσού 200.000 δραχμών, στα πρόσωπα που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τις οποίες επιβάλλουν σ' αυτά ορισμένες διατάξεις των άρθρων 29, 30 και 38, καθώς και οποιεσδήποτε υποχρεώσεις που επιβάλλονται από άλλες διατάξεις του νόμου αυτού. Το πρόστιμο επιβάλλεται αυτοτελώς για κάθε παράβαση, με την προϋπόθεση, όμως ότι για την ίδια παράβαση δεν έχει επιβληθεί πρόστιμο που προβλέπεται από διατάξεις άλλων νόμων.

Άρθρο 49.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, ορίζεται ότι η επιβολή των προστίμων που προβλέπονται από τα άρθρα 47 και 48 γίνεται με ιδιαίτερη πράξη του αρμόδιου Οικονομικού Εφόρου. Επίσης, με τις ίδιες διατάξεις ορίζεται ότι η διαδικασία βεβαίωσης, καταβολής και αλληλέγγυης ευθύνης για την καταβολή του φόρου εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση που έχει επιβληθεί πρόστιμο.

Άρθρο 50.

Εκτός από τον πρόσθετο φόρο (προσαύξηση) και το πρόστιμο που επιβάλλονται στον υπόχρεο για φορολογικές παραβάσεις, από τις διατάξεις του άρθρου 50 προβλέπεται, σε ορισμένες περιπτώσεις σοβαρών φορολογικών παραβάσεων και επιβολή άλλων κυρώσεων, διοικητικής φύσης, όπως η απώλεια του δικαιώματος καταβολής σε δόσεις του βεβαιωθέντος φόρου, η απώλεια του δικαιώματος συμμετοχής σε δημοπρασίες του Δημοσίου κ.λπ.

Οι ανωτέρω διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του Διοικητικού Εφετείου αυτεπάγγελτα ή ύστερα από σχετική αίτηση του αρμόδιου Οικονομικού Εφόρου, κατά τις διακρίσεις που αναφέρονται στις διατάξεις αυτού του άρθρου. Οι κυρώσεις αυτές, όπως ρητά ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 51, είναι ανεξάρτητες από τις άλλες κυρώσεις, του πρόσθετου φόρου και του πρόστιμου και επιβάλλονται παράλληλα με αυτές.

Άρθρο 51.

Παράλληλα με τις διοικητικού χαρακτήρα κυρώσεις, με τις διατάξεις του άρθρου 51 θεσπίζεται η ποινικοποίηση της φοροδιαφυγής και ορίζονται με την παράγραφο 1 οι φορολογικές παραβάσεις, οι οποίες συνιστούν το αδίκημα της φοροδιαφυγής.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού προβλέπονται ποινές φυλάκισης έξι (6) μηνών και ενός (1) μηνός, ανάλογα με τη βαρύτητα του αδικήματος. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται ανεξάρτητα με την επιβολή προσαυξήσεων του φόρου ή την επιβολή πρόστιμων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις.

Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 ορίζουν, αντιστοίχως, τα πρόσωπα σε βάρος των οποίων επιβάλλονται οι σχετικές ποινές, καθώς και τον τρόπο άσκησης της ποινικής δίωξης και την αρμοδιότητα για την εκδίκαση των αδικημάτων της φοροδιαφυγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Παραγραφή - Απόρρητο - Λοιπές Διαδικαστικές Διατάξεις.

Άρθρο 52.

Το δικαίωμα του Οικονομικού Εφόρου για την κοινοποίηση της πράξης επιβολής του φόρου και της πράξης επιβολής πρόστιμου πρέπει να ασκηθεί μέσα σε ορισμένη προθεσμία, που ορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 52. Έτσι οι διατάξεις αυτές θεσπίζουν ως χρόνο παραγραφής του δικαιώματος αυτού τη δεκαετία.

Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις που αναφέρονται περιυπογραφή στο άρθρο αυτό, όπως όταν δεν υποβλήθηκε προσωρινή ή εκκαθαριστική δήλωση ή όταν πρόκειται για συμπλη-

ροματική πράξη επιβολής φόρου κ.λπ., το δικαίωμα του οικονομικού Εφόρου για την επιβολή φόρου ή προστίμου παραγράφεται μετά την παρέλευση δεκαπενταετίας.

Τέλος, με τις διατάξεις του ίδιου άρθρου ορίζεται, ότι σε περίπτωση που η προσωρινή ή η εικαθηριστική δήλωση προβληθεί μέσα στο τελευταίο έτος της προθεσμίας παραγραφής, το δικαίωμα του Δημοσίου να επιβάλει το φόρο δεν παραγράφεται πριν περάσει τριετία από τη λήξη του έτους, μέσα στο οποίο υποβλήθηκε η δήλωση.

Άρθρο 53.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθιερώνεται το απόρρητο των δηλώσεων, των φορολογικών στοιχείων και των πράξεων επιβολής του φόρου προστιθέμενης αξίας, καθώς και η υποχρέωση των δημοσίων υπαλλήλων για την τήρηση του απόρρητου αυτού και των συναλλαγών που λαμβάνουν γνώση κατά την εφαρμογή των διατάξεων του προτεινόμενου νομοσχεδίου.

Άρθρο 54.

Με το άρθρο αυτό ορίζεται, ότι οι διαδικαστικές διατάξεις για την επιβολή του φόρου εισοδήματος έχουν εφαρμογή και για το φόρο του προτεινόμενου νομοσχεδίου, εφόσον στις διατάξεις αυτού δεν ορίζεται διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Ειδική Διαδικασία Βεβαίωσης και Είσπραξης του Φόρου κατά την Εισαγωγή.

Άρθρο 55.

Για τη διαδικασία βεβαίωσης και εισπραξης του φόρου που οφείλεται κατά την εισαγωγή, το άρθρο αυτό ορίζει ότι εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Μεταβατικές - Τελικές Διατάξεις.

Άρθρο 56.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού αντιμετωπίζεται το πρόβλημα της αποφορολόγησης των αποθεμάτων εμπορεύσιμων αγαθών που κατέχουν οι επιχειρήσεις κατά την έναρξη εφαρμογής του φόρου, προστιθέμενης αξίας και τα οποία έχουν επιβαρυνθεί με φόρους, τέλη και εισφορές που καταρτίζονται και αντικαθίστανται από το φόρο αυτό. Από τις διατάξεις αυτές, που στοχεύουν στην αποφυγή της διπλής φορολόγησης των αποθεμάτων, προβλέπονται κατ' αποκλειστική συντελεστές έκπτωσης των φόρων που έχουν πλήξει τα αποθέματα πριν από την έναρξη εφαρμογής του νέου φόρου. Ο τρόπος αυτός, της κατ' αποκλειστική δηλαδή έκπτωσης του φόρου, επιβλήθηκε από τις ανυπέρβλητες τεχνικές δυσχερείες που θα είχε η έκπτωση των πραγματικών φορολογικών επιβαρύνσεων.

Έτσι, το εκπιπόμενο ποσό βρίσκεται με την εφαρμογή ενός κατ' αποκλειστική συντελεστή στην αξία των αποθεμάτων, το ύψος του οποίου εξαρτάται από το είδος του αγαθού.

Για να γίνει έκπτωση των ανωτέρω επιβαρύνσεων, ο υποκείμενος στο φόρο πρέπει να κάνει ποσοστική καταγραφή και αποτίμηση των αποθεμάτων εμπορεύσιμων αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων και να υποβάλλει σχετική δήλωση στον αρμόδιο Φοροεπιθεωρητή. Έφορο μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο μηνών από την εφαρμογή του νέου φόρου.

Δικαίωμα έκπτωσης του φόρου και συνεπώς υποχρέωση σύνταξης απογραφής, δεν έχουν ορισμένοι υποκείμενοι. Όπως αυτοί που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα των άρθρων 32 και 33, οι έμποροι καπνοβιομηχανικών προϊόντων κ.λπ.

Για τους υποκείμενους στο φόρο, που δεν έχουν υποχρέωση από τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων να τηρούν βι-

βλία ή τηρούν βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας, προβλέπεται ειδική ρύθμιση σχετικά με την κατάρτιση της ανωτέρω απογραφής.

Τέλος, με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, θα οριστούν οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 57.

Στο άρθρο αυτό αναφέρονται οι διατάξεις που καταργούνται με την καθιέρωση του φόρου προστιθέμενης αξίας. Οι καταργούμενες διατάξεις είναι αυτές με τις οποίες έχουν επιβληθεί οι φόροι που πρόκειται να αντικατασταθούν από το Φ.Π.Α., δηλαδή κατά κύριο λόγο οι γενικοί έμμεσοι φόροι, όπως ο Φ.Κ.Ε., τα τέλη χαρτοσήμου κ.λπ.

Άρθρο 58.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζουν ότι τα έγγραφα που εκδίδονται για την εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου ή άλλη επιβάρυνση. Επίσης, ορίζεται ότι ο Υπουργός Οικονομικών με αποφάσεις του εγκρίνει κάθε δαπάνη που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του νόμου αυτού. Τέλος, ορίζεται ότι οι υπουργικές αποφάσεις, που εκδίδονται βάσει των διατάξεων του παρόντος νόμου, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 59.

Το άρθρο αυτό ορίζει ότι η ισχύς του προτεινόμενου νόμου αρχίζει από 1ης Ιανουαρίου 1987, ημερομηνία από την οποία θα αρχίσει και η εφαρμογή στην Ελλάδα του νέου συστήματος του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Αθήνα 24 Ιανουαρίου 1986

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Εσωτερικών και Δημ. Τάξης Δικαιοσύνης
ΑΓΑΜ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ Γ.Α. ΜΑΓΚΑΚΗΣ
Περιβάλλοντος, Χωροταξίας
Εθνικής Οικονομίας και Δημοσίων Έργων
ΚΩΝ. ΣΗΜΙΤΗΣ ΕΥΑΓ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ
Οικονομικών
ΔΗΜ. ΤΣΟΒΟΛΑΣ

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

διατάξεων που καταργούνται, τροποποιούνται ή συμπληρώνονται με το σχέδιο νόμου «για την εφαρμογή του φόρου προστιθέμενης αξίας».

Διατάξεις νομοσχεδίου Καταργούμενες, τροποποιούμενες κ.λπ. διατάξεις.

Άρθρο 57 παρ. 1 εδ. α' Οι διατάξεις που προβλέπουν την επιβολή φόρου κύκλου εργασιών ή την απαλλαγή από το φόρο αυτό, στις πράξεις που αποτελούν παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών, κατά τις διατάξεις του σχεδίου νόμου, καθώς και στην εισαγωγή αγαθών.

Άρθρο 57 παρ. 1' εδ. β' Οι διατάξεις που προβλέπουν την επιβολή τέλους Χαρτοσήμου ή την απαλλαγή από αυτό, στις πράξεις που αποτελούν παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών, κατά τις διατάξεις του σχεδίου νόμου, καθώς και στην εισαγωγή αγαθών.

Άρθρο 57 παρ. 1 εδ. γ' Οι διατάξεις του Α.Ν. 505/1937, που επιβάλλουν τέλος δημοσίου θεάματος, σε πράξεις που αποτελούν παροχή υπηρεσιών κατά τις διατάξεις του σχεδίου νόμου.

Άρθρο 57 παρ. 1 εδ. δ' Άρθρο 46 του Ν. 1249/1982. «Φορολογία καπνοβιομηχ. προϊόντων. 1. Στα καπνοβιομηχανικά προϊόντα (σιγάρα, πούρα ή σιγαρίλλος, καπνός

για κάπνισμα, καπνός για αναρρόφηση και καπνός για μάσημα), που καταναλώνονται στη Χώρα και παράγονται στο Εσωτερικό ή εισάγονται από την αλλοδαπή, επιβάλλεται φόρος κύκλου εργασιών.

2. Ο συντελεστής του φόρου αυτού ορίζεται: σε ποσοστό 4%, υπολογιζόμενος, για μεν τα τσιγάρα στην τιμή λιανικής πώλησης 1.000 τεμαχίων, για δε τα λοιπά καπνοβιομηχανικά προϊόντα, στην κατά χιλιόγραμμο τιμή λιανικής πώλησής τους, μετ' αφαίρεση του φόρου κύκλου εργασιών.

3. Ο παραπάνω φόρος βαρύνει την κατανάλωση και καταβάλλεται στο Δημόσιο Ταμείο, από μεν τον καπνοβιομήχανο πριν εξαχθούν τα προϊόντα από το καπνεργοστάσιο, από δε τον εισαγωγέα κατά τον εκτελωνισμό τους, μαζί με το φόρο κατανάλωσης καπνού.

4. Αρμόδιος για την εκκαθάριση, τη βεβαίωση και την πίστωση του φόρου, καθώς και την επιστροφή σε περίπτωση καταστροφής άχρηστων προϊόντων που αποσύρονται της κυκλοφορίας, είναι, για μεν τα εγχώρια ο Έφορος Καπνού, που ελέγχει τις εργασίες του καπνεργοστασίου, για δε τα εισαγόμενα, ο Έφορος Καπνού που εκκαθαρίζει και βεβαιώνει τον επιβαλλόμενο σ' αυτά φόρο κατανάλωσης καπνού.

5. Κατά παρέκκλιση των παραπάνω παραγράφων 3 και 4, όπου κατά τις κείμενες διατάξεις η αρμοδιότητα βεβαίωσης και εισπραξής του φόρου κατανάλωσης επί εισαγομένων καπνικών προϊόντων ανήκει στις Τελωνειακές Αρχές, η αρμοδιότητα αυτή επεκτείνεται και στη βεβαίωση και εισπραξή του με τον παρόντα νόμο επιβαλλόμενου φ.κ.ε. κατά τα ειδικότερα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών».

Άρθρο 57
παρ. 1 εδ. ε'

Άρθρο 14 παρ. 1 εδ. τρίτο, του Α.Ν. 1524/1950, όπως κυρώθηκε με τον Ν. 1620/1951.

«Μετά του φόρου του παρόντος άρθρου συμβεβαιούται και συνεισπράττεται φόρος 3% επί των ακαθαρίστων εσόδων των επιχειρήσεων εκ της μεταφοράς προσώπων εντός της Χώρας διά πλωτών μέσων υπέρ του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου και υπέρ του Ταμείου Φυματικών Εργατών Θαλάσσης αποδιδόμενος κατά τα 6/7 αυτού εις το πρώτον και κατά το υπόλοιπον 1/7 εις το δεύτερον».

Άρθρο 57
παρ. 1 εδ. στ'

Άρθρο 4 παρ. 2 του Ν. 3287/1955.
«Δ. Επιβάλλεται φόρος κατανάλωσης επί της εν τη χώρα παραγομένης και της εκ του εξωτερικού εισαγομένης σακχαρώδους εκ δρασμάτων εξ και πενήντα (6.50) κατά χιλιόγραμμον. Ο φόρος ούτος εισπράττεται και επί πάντων των εκ του εξωτερικού εισαγομένων προϊόντων και ειδών αναλόγως της εις σάκχαριν περιεκτικότητος τούτων.

Δι' αποφάσεων του Υπουργού των Οικονομικών επιτρέπεται ο καθορισμός του καταβλητέου φόρου κατανάλωσης επί των εισαγομένων τυποποιημένων προϊόντων και ειδών κατά χιλίον ή κατά τεμάχιον».

Άρθρο 57
παρ. 1 εδ. ζ'

Άρθρο 1 του 1901/1939.

«1. Επί του εντός του Κράτους παρασκευαζομένου αμυλοσιρόπιου, ως και επί του εκ της αλλοδαπής εισαγομένου, επιβάλλεται φόρος κατανάλωσης εκ δραχμών δύο κατά χιλιόδραχμον.

Του ως άνω φόρου κατανάλωσης εξαιρείται το δι' ειδικάς χρήσεις προοριζόμενον αμυλοσιρόπιον, περί των προβλεπομένων ειδικών διατάξεων του παρόντος.

2. Δια το εκ της αλλοδαπής εισαγόμενον αμυλοσιρόπιον ο φόρος κατανάλωσης εισπράττεται κατά την εισαγωγή, αυτού εν τοις Τελωνείοις, δια δε το εντός του Κράτους παρασκευαζόμενον, τα της βεβαιώσεως και της εισπράξεως αυτού καθορίζονται εν άρθρω 3 του παρόντος.

3. Η ισχύς του άρθρου τούτου άρχεται από της εισαγωγής του εις το Υπουργικόν Συμβούλιον προς έγκρισιν».

Άρθρο 5 του Α.Ν. 843/1948.

«Αντικείμενον υποκείμενον φόρου.

1. Εις βάρος των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων επιβάλλεται φόρος υπέρ τρίτων ίσος προς 6%. Επί της από 1 Ιανουαρίου 1949 και εφεξής αποδοχών των εργατών και υπαλλήλων αυτών.

Ο φόρος υπολογιζόμενος επί του συνόλου των μισθών, ημερομισθίων, επιδομάτων, υπερωριών και εν γένει πάσης φύσεως εις είδος ή εις χρήμα αποδοχών των μισθωτών της επιχειρήσεως, άνευ εκπτώσεως τινός, συμβεβαιούται και εισπράττεται μετά του φόρου ΣΤ' κατηγορίας του Κώδικος Φορολογίας καθάρων προσώπων, εκφραζομένων αναλόγως των διατάξεων του Κώδικος τούτου μη επιτροπομένης εν ουδεμίᾳ περιπτώσει της παρικρατήσεως αυτού επί των μισθωτών.

2. Επιχειρήσεις χορηγούσαι μηνιαίως δι' αποδοχάς ποσόν μέχρι 5.000.000 δρχ. εξαιρούνται της φορολογίας της προηγουμένης παραγράφου 1. Εάν το μηνιαίως χορηγούμενον ποσόν των αποδοχών υπερβεί τα 5.000.000 ο επ' αυτών φόρος δεν δύναται να είναι ποσόν μεγαλύτερον του 10% της υπέρ τα 5.000.000 διαφοράς των χορηγηθεισών αποδοχών.

Διά την εφαρμογήν της παρούσης παραγράφου λαμβάνεται υπ' όψιν το σύνολον των αποδοχών των εργατών και υπαλλήλων της έδρας της επιχειρήσεως και των καταστημάτων της κ.λπ. οπουδήποτε της χώρας ευρισκομένων.

3. Ο κατά της προηγουμένης παραγράφου 1 και 2 προσδιοριζόμενος φόρος μειούται κατά 50% αυτού προκειμένου περί των αποδοχών των χορηγομένων δι' εργασίαν παρεχομένην εις τας λοιπάς πλην της τείως διοικήσεως Πρωτευούσης περιφερείας.

4. Εξαιρούνται της φορολογίας του παρόντος άρθρου α: καπνοβιομηχανίαι.

5. Δι' αποφάσεων της Επιτροπής της παραγράφου 14 του άρθρου 3 του Α.Ν. 660/1937, η τυχόν δημουργηθήμενη αμειψότης δια την υπαγωγήν ή μη κατηγορίας επιχειρήσεων εις την φορολογίαν του παρόντος άρθρου της Επιτροπής δια της περιπτώσει τούτην, μετέγει και ανώτερος υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών και

του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, οριζόμενος υπό του αρμοδίου Υπουργού.

τροπής διά την περίπτωσιν ταύτην, μετέχει και ανώτερος υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, οριζόμενος υπό του αρμοδίου Υπουργού.

6. Ο φόρος του παρόντος άρθρου κατατίθεται αμελλητί υπό του εισπράττοντος τούτου Δημοσίου Ταμείου εις την Τράπεζαν της Ελλάδος εις χρηματικόν λογαριασμόν υπό τον τίτλον «Φόροι υπέρ τρίτων Α.Ν. 843».

7. Δι' αποφάσεων του Προέδρου ή Αντιπροέδρου της Κυβερνήσεως και των Υπουργών των Οικονομικών και Εσωτερικών δύναται να ορίζηται :

α) ότι η καταβολή του φόρου γίνεται απ' ευθείας εις την Τράπεζαν της Ελλάδος ή εις τα Ταχυδρομικά Ταμειούτσια.

β) ότι καταβάλλεται ο φόρος κατά μήνα επί τη βάσει της δηλώσεως του αμέσως προηγούμενου τριμήνου.

γ) διάφορος τρόπος βεβαιώσεως και εισπράξεως αυτού και

δ) πάσα ετέρα αναγκαία λεπτομέρεια.

8. Αυξήσεις, καθ' οιονδήποτε τρόπον επιβληθείσαι από 1 Δεκεμβρίου 1948 μέχρι και σήμερα και εφεξής ομοίως επιβληθησόμεναι των προς οργανισμούς κοινωνικής πολιτικής εισφορών των ησφαλισμένων και συνεισφορών των εργοδοτών, περιορίζονται, εις τας λοιπάς, πλην της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, περιφέρειας εις το ήμισυ των αντιστοιχών και συγχρόνων αυξήσεων εις την περιφέρειαν της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης».

Ν. 4324/1963.

«Άρθρον Μόνον.

1. Επί των φυτικών, ζωϊκών, ορυκτών και τεχνητών κηρωδών υλών, πλην του κηρού των μελισσών, των δασμολογικών κλάσεων 15.03 Α, 15.15, 15.16, 15.17, 27.13 και 34.04, επιβάλλεται φόρος καταναλώσεως εκ δραχμών 10 κατά χιλιόγραμμα καθαρού βάρους είτε αυτόν παράγονται εν Ελλάδι, είτε εισάγονται εκ του Εξωτερικού, εφ' όσον προορίζονται διά την κατασκευήν κηρίων, λαμπάδων και σπαρματσέτων.

Δι' αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Βιομηχανίας καθορισθήσονται οι όροι και αι προϋποθέσεις παραλαβής των εν τη προηγούμενη παραγράφω κηρωδών υλών άνευ της καταβολής του φόρου καταναλώσεως, εφ' όσον προορίζονται διά λοιπάς βιομηχανικάς ή βιοτεχνικάς χρήσεις.

2. Ο κατά το παρόν άρθρον φόρος, προκειμένου περί των εν τη ημεδαπή παραγομένων ποιούτων ειδών, καταβάλλεται εις το Δημόσιον υπό του παραγωγού ή κατασκευαστού, διά δηλώσεως επιδιδομένης εντός εκάστου μηνός εις τον Οικονομικόν Έφορον της περιφέρειας του και περιλαμβανούσης τας κατά τον αμέσως προηγούμενον μήνα πωληθείσας ποσότητας εξ αυτών.

Ο καταλογισμός των προσυζητήσεων εν περιπτώσει υποβολής εκπροθέσμου ή ελ-

λιπούς δηλώσεως ή παραλείψεως ταύτης, τα της παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου και εν γένει πάντα τα ζητήματα τα αφορώντα την διαδικασίαν βεβαιώσεως και εισπράξεως του φόρου, ρυθμίζονται δι' αναλόγου εφαρμογής των ισχυουσών εκάστοτε, προκειμένου περί του φόρου κύκλου εργασιών επί των ακαθαρίστων εσόδων του Α.Ν. 660/37 διατάξεων.

Προκειμένου περί των εκ της αλλοδαπής εισαγομένων ως άνω ειδών, η βεβαίωσις και εισπραξις του φόρου καταναλώσεως ενεργείται κατά τας διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 3829/58 «περί φορολογικών μέτρων αποσκοπούντων εις τον περιορισμόν της καταναλώσεως ειδών τινών πολυτελείας».

Εν περιπτώσει αμφισβήτησεως ως προς την υπαγωγήν κηρωδους τινός ύλης εις τον φόρον καταναλώσεως, εφαρμόζονται αι διατάξεις του άρθρου 11 του Α.Ν. 2781/1941 ως ετροποποιηθή διά του άρθρου 4 του Νόμου 302/1943.

4. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος άρθρου όσον αφορά τας εισαγομένας εκ του εξωτερικού κηρωδεις ύλας, άρχεται από της 1ης (πρώτης) Απριλίου 1963, ως προς δε τας εγχωρίως παραγομένας, από της δημοσιεύσεως του παρόντος διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως».

Άρθρο 4 του Α.Ν. 156/1967.

«1. Επί των οργανικών προϊόντων και παρασκευασμάτων των επιδρώντων επί της επιφανειακής τάσεως, των αναφερομένων εις την κλάσιν 34.02 του Π. Δασμολογίου, επιβάλλεται φόρος καταναλώσεως οριζόμενος εις δέκα πέντε το εκατόν (15%) επί της αξίας, είτε ταύτα παράγονται εν τη ημεδαπή, είτε εισάγονται εκ της αλλοδαπής. Ο φόρος ούτως δεν δύναται να είναι κατώτερος της μιας (1) δραχμής κατά χιλιόγραμμα καθαρού βάρους.

2. Ως φορολογητέα αξία διά τον υπολογισμόν του κατά την προηγούμενην παράγραφον φόρου λογίζεται, διά μεν τα εισαγόμενα εκ της αλλοδαπής ή κατά την παράγραφον 1 του άρθρου 3 του Κώδικος των Νόμων περί Τελωνιακού Δασμολογίου, ως αυτή αντικατεστάθη διά του άρθρου 5 του Ν. Διατάγματος 2541/53, δασμολογητέα αξία, προσυζηνομένη διά των εισαγωγικών δασμών, διά δε τα παραγόμενα εν Ελλάδι, είδη η τιμή διαθέσεως αυτών εις τους λιανοπωλητάς υπό των παραγωγών, εις την περιλαμβανονται και η αξία των τυχόν παρεχομένων εις τους καταναλωτάς αντικειμένων, αδιαφόρως αν η αξία τούτων ενσωματούται ή μη εις την τιμήν πώλησεως των προϊόντων, μειωμένη κατά είκοσι επί τοις εκατόν (20%).

Εν τη περιπτώσει η διάθεσις των ειδών προς τους λιανοπωλητάς ενεργείται μέσω τρίτων προσώπων και εις τιμάς μικρότερας των συνήθων χονδρικής πώλησεως προς λιανοπωλητάς, ως τιμή διαθέσεως νοείται το πραγματικόν βιομηχανικόν κόστος, προσυζημένον κατά τα άμεσα και

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

πεία την εφαρμογή του φόρου προστιθέμενης αξίας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 1.

Επιβολή του φόρου.

1. Επιβάλλεται φόρος κύκλου εργασιών με την ονομασία «Φόρος Προστιθέμενης Αξίας», σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν εφαρμόζονται στη περιοχή του Αγίου Όρους.

Άρθρο 2.

Αντικείμενο του φόρου.

Αντικείμενο του φόρου, που επιβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι:

α. η παράδοση αγαθών και παροχή υπηρεσιών, εφόσον πραγματοποιούνται από επαγγελματία στην ελληνική επικράτεια, από υποκείμενο στο φόρο που ενεργεί με αυτή την ιδιότητα,

β. η εισαγωγή αγαθών.

Άρθρο 3.

Υποκείμενο στο φόρο.

1. Στο φόρο υπόκειται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ημεδαπή ή αλλοδαπό, ή ένωση προσώπων, εφόσον ασκεί, κατά τρόπο ανεξάρτητο οικονομική δραστηριότητα, αδιάφορο από τον τόπο εγκατάστασης, τον επιδιωκόμενο σκοπό ή το αποτέλεσμα της δραστηριότητας αυτής.

Διευκρινίζεται ότι ασκούν οικονομική δραστηριότητα κατά τρόπο ανεξάρτητο, οι μισθωτοί και λοιπά φυσικά πρόσωπα, τα οποία συνδέονται με τον εργοδότη τους με σύμβαση εργασίας ή με οποιδήποτε άλλη νομική σχέση που δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης, όσον αφορά τους όρους εργασίας ή την αμοιβή και συνεπάγεται την ευδύνη του εργοδότη.

2. Το Ελληνικό Δημόσιο, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και τα άλλα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου δε θεωρούνται υποκείμενοι στο φόρο για τις πράξεις παράδοσης αγαθών και παροχής υπηρεσιών που ενεργούν κατά την εκπλήρωση της αποστολής τους, ακόμη και αν εισπράττουν τέλη, δικαιώματα ή εισφορές.

Τα πρόσωπα αυτά έχουν οπωσδήποτε την ιδιότητα του υποκείμενου στο φόρο, εφόσον ασκούν τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτές είναι ασήμαντες.

Άρθρο 4.

Οικονομική δραστηριότητα.

Άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, κατά την έννοια της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 3, αποτελεί:

έμμεσα βάρη της παραγωγικής διαδικασίας και εμπορικής λειτουργίας, εφ' όσον τούτα δεν περιλαμβάνονται εις το βιομηχανικό κόστος, πλέον μικτού κέρδους χονδρικής πωλήσεως των παραγωγών και των τρίτων. Εις την ούτω διαμορφουμένη τιμήν θέον να περιλαμβάνηται και η αξία των τυχόν παρεχομένων εις τους καταναλωτάς αντικειμένων.

3. Υπόχρεος διά την καταβολή του κατά το παρόν άρθρον φόρου καταναλωσεως είναι παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον, αδιακρίτως εθνικότητας, κατοικίας, διαμονής ή έδρας, όπερ παράγει ή κατασκευάζει εν τη Χώρα ή εισάγει εξ αλλοδαπής, τα εν τη παραγράφω 1 αναφερόμενα είδη.

4. Πάντα τα ζητήματα τα αφορώντα την βεβηλώσιν και εισπραξίν του φόρου του παρόντος άρθρου, περιλαμβανομένων και των προσαυξήσεων, ρυθμίζονται δι' αναλόγου εφαρμογής των ισχυουσών εκάστοτε διατάξεων επί του φόρου κύκλου εργασιών επί των καθαρίστων εσόδων του Α.Ν. 660/1937, προκειμένου περί των εν τη ημεδαπή παραγομένων τοιούτων ειδών και κατά τας διατάξεις του πρώτου εδαφίου του άρθρου 8 του Ν. 3287/55, προκειμένου περί των εκ της αλλοδαπής εισαγομένων ως άνω ειδών.

5. Οι εις φόρον υπόχρεοι παραγωγοί ή κατασκευασταί εν τη χώρα παρασκευασμάτων απορρυπαντικών του εδαφίου Β' της κλάσεως 34.02, δικαιούνται όπως εκ του επ' αυτών αναλογούντος φόρου κατά την διάθεσίν των εις την κατανώσιν, εκπίπτωσι τον καταβληθέντα φόρον καταναλωσεως, επί των διά την παρασκευήν τούτων χρησιμοποιηθέντων οργανικών προϊόντων του εδαφίου Α' της κλάσεως 34.02, κατά την εισαγωγήν ή αγοράν τούτων παρ' ημεδαπών επιχειρήσεων.

Η έκπτωσης αυτή, χωρεί υπό την προϋπόθεσιν ότι η καταβολή του φόρου επί των πρώτων υλών αποδεικνύεται δι' εκδόσεως τιμολογίου αγοράς ή δια δικαιολογητικών εισαγωγής εάν αυτά εισήχθησαν εκ του Εξωτερικού.

Το ποσοστόν συμμετοχής των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών διά την παραγωγήν μιάς μονάδος ετοιμού προϊόντος απορρυπαντικού ορισθήσεται δι' αποφάσεως του Γενικού Χημείου του Κράτους».